

Jaarverslag 2020

GRONINGEN SEAPORTS

Voorwoord directie

Het jaar 2020 kenmerkt zich in meerdere opzichten als een heel bijzonder jaar. Een dag nadat minister-president Mark Rutte nog een enthousiast bezoek bracht aan de Eemshaven, kondigde hij aan dat Nederland op slot ging. In de greep van een onzichtbaar virus werd thuiswerken de norm en vonden allerlei evenementen en bijeenkomsten geen doorgang meer. Alles was erop gericht om contacten tussen mensen zoveel mogelijk te vermijden en dat was slikken, omdat in de havenwereld persoonlijke contacten nog steeds van wezenlijk belang zijn om succesvol zaken te kunnen doen. Maar bovenal speelde de stikstofcrisis nog steeds. Helaas viel op dat gebied weinig verbetering te bespeuren, waardoor bedrijven terughoudend bleven, meerdere initiatieven op losse schroeven kwamen te staan en de regio miljarden aan investeringen, gepaard met honderden banen, dreigt mis te lopen.

Ondanks de ingrijpende maatschappelijke gevolgen van het coronavirus bleven zowel de beide havens, als de industrie operationeel en werd er bij de bedrijven in Delfzijl en in de Eemshaven onverminderd hard doorgewerkt. Daar zijn we enorm trots op! Weliswaar behoort een groot deel van de bedrijven tot de zogenaamde vitale sector of is toeleverancier van bedrijven die hiertoe behoren, maar zo vanzelfsprekend was 'gewoon' door produceren in een wereld die op de kop staat niet. Met tevredenheid kunnen we constateren dat de bedrijven in onze havens flexibel en creatief zijn en in staat zijn zich snel aan te passen. Ook bleek eens te meer, dat we in een crisis als deze niet zonder de industrie in de Groninger zeehavens kunnen, met veel vraag naar elektriciteit en chemische producten, de aanwezigheid van goede logistieke verbindingen en de noodzaak van snel internet en voldoende opslagcapaciteit voor data.

Het was niet alleen een bijzonder jaar, maar ook een jaar waarin door Groningen Seaports uitstekende resultaten zijn behaald. Er is in totaal ruim 10 miljoen ton overslag gerealiseerd en er is bijna 63 hectare aan terrein uitgegeven aan bedrijven. Daarnaast is er ruim 34 hectare terrein uitgegeven voor de ontwikkeling van zon- en windparken. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een omzet van € 93 miljoen en een netto resultaat na belastingen van ca € 32 miljoen waardoor we vanuit financieel oogpunt gezien terugkijken op een goed jaar. Het resultaat bevat € 18 miljoen positief effect aan vennootschapsbelasting. Het opgenomen bedrag betreft de beste inschatting over de toepassing van de vennootschapsbelasting op Groningen Seaports, gebaseerd op de goede voortgang in de gevoerde gesprekken met de belastingdienst, maar finale overeenstemming is nog niet bereikt.

In februari kondigden we samen met Gasunie en Shell aan om onder de naam NorthH2 het grootste groene waterstofproject van Europa te ontwikkelen. Een groots en ambitieus project om op termijn 10 GW aan offshore windparken te realiseren voor de productie van groene waterstof en een majeure stap voor de energietransitie in Noord-Nederland. Door de toetreding van het Noorse Equinor en het Duitse RWE later in het jaar verkreeg het project internationale allure. Verder ging vanuit de Eemshaven de aanleg van 's werelds grootste windpark op zee, het Engelse Hornsea Two, van start. Het transport en de installatie van het zogenoemde onderwaterdeel (165 fundatiepalen en verbindingstukken) van dit windpark verloopt via de Eemshaven. Dit is het 17^e windpark

dat vanuit de Eemshaven wordt aangelegd.

Ook het feit dat we besloten om € 25 miljoen te gaan investeren in Bedrijventerrein Heveskes is het vermelden zeker waard. Ondanks de stikstofproblematiek en de coronacrisis investeren we up-front in onze terreinen om deze alvast klaar te hebben liggen op het moment dat de markt ook zover is. Andere positieve ontwikkelingen in 2020 die beslist noemenswaardig zijn, zijn de totstandkoming van het hoogspanningsstation Eemshaven-Midden (speciaal voor zon- en windenergie), de start van de aanleg van de nieuwe hoogspanningslijn Eemshaven-Vierverlaten, de opening van de grootste zonnedijk van Nederland en de oprichting van het Offshore Wind Innovation Centre (OWIC) waarmee we zijn verbonden.

Continue duurzame innovatie in samenwerking met de klant en de markt blijft voor ons zowel een belangrijk doel, als een middel om de doelen uit het Klimaatakkoord in Noord-Nederland te realiseren. Voorbeelden hiervan zijn onder meer het ontwikkelen van mobiele H2-aggregaten om de scheepvaart op elke gewenste plek aan de kade van CO2-vrije walstroom te voorzien, onze industriële energiescans en de ontwikkeling van een zgn. waterstof-backbone met als vergezicht een groene, regionale waterstofbeurs.

In 2020 werd tevens het label Maintenance Port gelanceerd. Dit is een poort naar de industrie teneinde industriële dienstverleners te verbinden met het zittende bedrijfsleven in het haven- en industriegebied. Daarnaast presenteerden we het Investeringsplan Waterstof Noord-Nederland. Dit investeringsplan van € 9 miljard moet leiden tot een vooraanstaande positie in Europa. Verder werd voor de tweede keer de World Cleanup Day georganiseerd waarbij ruim 130 mensen, jong en oud, heel wat zakken afval verzamelden in het westelijk deel van de Eemshaven. Tenslotte organiseerden we met succes een uniek alternatief online event als alternatief voor het traditionele jaarlijkse havendiner. Deelnemers kregen de gelegenheid zelf waterstof te maken met behulp van een van tevoren toegestuurde waterstofproductiekit. In totaal maakten daarmee bijna 160 personen gelijktijdig waterstof aan hun huiskamertafel.

De belangstelling voor onze havens bleek ook dit jaar onverminderd groot. Koning Willem-Alexander opende een innovatieve circulaire staalfabriek in Delfzijl en we ontvingen niet alleen premier Rutte, maar ook minister Kaag en de Rotterdamse burgemeester Aboutaleb om hen bij te praten over de offshore wind ontwikkelingen. Olympisch zeilkampioene Marit Bouwmeester bracht in het kader van Missie H2 een bezoek aan ons kantoor. Door uitstel van de Olympische Spelen blijven we langer partner van dit project en kunnen daardoor meer aandacht trekken voor de ontwikkeling van de waterstofeconomie. Verder kwamen televisieploegen van het Duitse ZDF en het Oostenrijkse ÖRF reportages maken over waterstof, omdat we vanuit Brussel worden gezien als voorbeeldregio op dat gebied. Verder zijn we erg trots op het feit dat we in 2020 voor de 7^e keer het prestigieuze Ecoports-certificaat hebben mogen ontvangen.

Ook in dit bijzondere jaar 2020 is de samenwerking met onze aandeelhouder uitstekend geweest. Veel meer dan gebruikelijk vonden vergaderingen online plaats en dat was in het begin voor iedereen best wennen, maar dat deed niks af aan de resultaten en de plezierige samenwerking. De overleggen met zowel de provincie als met de beide gemeentes ervoeren we als prettig en constructief. Dit gold ook voor de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports die eveneens overwegend online plaatsvonden.

Tot slot bedanken we alle medewerkers van Groningen Seaports voor hun betrokkenheid, geduld en inzet om alle ontwikkelingen in de havens in dit vreemde jaar mogelijk te maken. We hebben in onze beleving met elkaar een wereldprestatie geleverd. Ook bedanken we de Raad van Commissarissen voor hun vertrouwen. Ondanks de stikstof- en coronacrisis is er afgelopen jaar ongelooflijk veel moois gebeurd in beide havengebieden. Daar zijn we zeer trots op en geeft ons veel elan voor het jaar 2021, want er liggen genoeg ambitieuze doelen, mooie ontwikkelingen en interessante plannen klaar om te verwezenlijken.

Cas König, CEO

Harold Sanders, CFO

Scope van het jaarverslag (leeswijzer)

Groningen Seaports N.V. (hierna: Groningen Seaports) voert het management en beheer over de havens en industriegebieden van de Eemshaven en de haven van Delfzijl (inclusief de binnenhavens Farmsumerhaven en Oosterhornhaven), alsmede over het bedrijventpark Fivelpoort nabij Appingedam en de railterminal Groningen Railport te Veendam. Het beheersgebied van Groningen Seaports grenst voor een deel aan zowel het werelderfgoed Waddenzee, als aan het Eems-Dollard estuarium. Door de unieke ligging van het gebied, de leefomgeving én het economisch belang ervan voor de noord Nederlandse regio heeft Groningen Seaports een bijzondere verantwoordelijkheid. De missie van Groningen Seaports luidt dan ook:

Groningen Seaports stimuleert op verantwoorde en duurzame wijze de economische activiteiten - en dus de werkgelegenheid - in de direct onder haar beheer dan wel regie vallende havens, bedrijventerreinen en andere logistieke knooppunten.

Deze missie is uitgewerkt in zowel de aandeelhouderstrategie als de Havenvisie 2030. In het bedrijfsplan van Groningen Seaports (dat steeds een periode van vijf jaar bestrijkt) zijn de activiteiten opgenomen om de missie en de visie van Groningen Seaports te realiseren.

In 2020 heeft ook de energietransitie weer extra aandacht gekregen, waarbij opnieuw is geconcludeerd dat waterstof, verandering van grondstoffen, biograndstoffen, elektrificatie, warmte, digitalisering en infrastructuur (inclusief utiliteiten) de onderwerpen zijn die impact zullen blijven hebben op de strategische doelen van Groningen Seaports. Deze onderwerpen zijn meegenomen bij de actualisatie van het bedrijfsplan (2021-2025).

De indeling van het jaarverslag 2020 is als volgt:

- Deel 1: Jaarverslag Groningen Seaports (inclusief het voorwoord van de directie en het verslag van de Raad van Commissarissen);
- Deel 2: Jaarrekening;
- Deel 3: Overige gegevens.

Het jaarverslag laat zien wat Groningen Seaports in 2020 heeft gerealiseerd. Deel 1 gaat daarbij in op de vijf hoofdthema's die de basis vormen van het bedrijfsplan 2021-2025:

1. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid;
2. Duurzaamheid;
3. Nautisch beheer;
4. Organisatieontwikkeling; en
5. Financiën.

Inhoud

Kerncijfers	5
Deel I: JAARVERSLAG.....	6
1. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid	6
2. Duurzaamheid.....	14
3. Nautisch beheer	16
4. Organisatieontwikkeling	18
5. Financiën.....	20
Verlag van de Raad van Commissarissen Groningen Seaports 2020	26
Deel 2: JAARREKENING	31
A. Balans	31
B. Winst-en-verliesrekening	32
C. Overzicht van het totaalresultaat 2020	33
D. Kasstroomoverzicht	34
E. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de jaarrekening	35
F. Toelichting op de balans	44
G. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	55
H. Toelichting op de winst-en-verliesrekening.....	59
Bedrijfsopbrengsten	60
Bedrijfslasten	62
I. Gebeurtenissen na balansdatum	69
J. Ondertekening van de jaarrekening	70
Deel 3: OVERIGE GEGEVENS	71
A. Statutaire winstbestemmingsregeling	72
B. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	73

Kerncijfers

Economische ontwikkeling		
Aantal klanten 159 (2019: 159) Delfzijl 90 (2019: 87) Eemshaven 57 (incl. start-up huurders Nijlicht (2019: 59) Fivelpoort 11 (2019: 12) Railport 1 (2019: 1)	Terreinitgifte erfpacht 3,16 ha (2019: 1,56ha) Terreinitgifte verkoop 59,3 ha (2019: 4,84ha)	Terreinitgifte zon- en windparken: 34,2 ha (2019: 0,9 ha)
Utiliteiten (kabels en leidingen) In eigendom, beheer en onderhoud 374 km	Directe werkgelegenheid 2019: 6.870 werkzame personen (2018: 6.751) Indirecte werkgelegenheid 2019: 6.109 werkzame personen (2018: 6.282)	Directe toegevoegde waarde 2019: 1,54 miljard euro (2018: 1,43) Indirecte toegevoegde waarde 2019: 0,81 miljard euro (2018: 0,80)
Duurzaamheid		
Opgesteld vermogen duurzame energie in de havens 2.517 MW (2019: 2.507 MW)	Walstroomgebruik 1.396 MWh (2019: 1.113 MWh)	CO2 Uitstoot beheergebied (2019) 12,43 Mton (2018: 13,54 Mton)
Scheepvaart		
Aantal zeeschepen 4.433 (-31,4% t.o.v. 2019)	Aantal binnenvaartschepen 3.737 (-18,5% t.o.v. 2019)	Goederenoverslag 10,3 miljoen ton (-18,7% t.o.v. 2019)
Incidentmeldingen scheepvaart: 15 (2019: 6)	Scheepsafval 12.260m ³ ingezameld, opgeslagen en verwerkt van 2.133 afgevend schepen. (2019: 21.588m ³ van 910 afgevend schepen)	Gebaggerde hoeveelheden Delfzijl: 1,4 miljoen m ³ (2019: 1,4 miljoen m ³) Eemshaven: 1,6 miljoen m ³ (2019: 1,6 miljoen m ³)
Organisatie		
83 medewerkers (79,6 Fte) (2019: 83 medewerkers, 79,9 Fte)	Ziekteverzuim 4,9 % (2019: 5,3%)	Gemiddelde leeftijd 48,5 jaar (2019: 49)
Diversiteit Aandeel vrouwen 27,5% (2019: 31%), vrouwen in seniorfuncties 44% (2019: 38%)	Mobiliteit Uit dienst: 7 personen, In dienst: 7 personen (2019: 9 personen uit dienst, 4 personen in dienst)	Aandeel contract voor onbepaalde tijd 95% (2019: 98%), tijdelijk contract 3,3 Fte (2019: 2 Fte)
Externe inhuur 2,6 Fte (2019: 2,7 Fte)	Beroepsbegeleidende leerweg 0,8 Fte (2019: 1,6 Fte)	Stagiaires 24 studenten (2019: 25 studenten)
Financieel		
Resultaat voor belastingen € 13.813.000 (2019: € 1.514.000)	Investeringen € 5.137.000 (2019: € 7.130.000)	Opbrengst € 93.274.000 (2019: € 37.041.000)

NB: Waar in deze tabel geen cijfers uit 2020, maar uit voorgaande jaren zijn weergegeven, houdt dit in dat de cijfers over het jaar 2020 nog niet beschikbaar zijn.

Deel I: JAARVERSLAG

1. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Groningen Seaports richt zich op de sectoren chemie, energie en circulaire economie. Bedrijven in deze sectoren maken steeds vaker gebruik van duurzame energie en hernieuwbare grondstoffen. Door vooraf te investeren in haven- en infrastructurele voorzieningen, wil Groningen Seaports bedrijven optimaal faciliteren om duurzaam te ondernemen. Ook ambieert Groningen Seaports een leidende positie in het scheppen van duurzame faciliteiten om de havens en gevestigde bedrijven te laten groeien en om regionale werkgelegenheid te ontwikkelen. Samen met overheden, economische en maatschappelijke partners schept het havenbedrijf van Groningen Seaports randvoorwaarden en zorgt het voor groei ruimte.

Werkgelegenheid en toegevoegde waarde¹

De economische betekenis van de Groningse zeehavens is relatief constant; er is sprake van een lichte stijging van het aantal directe werknemers, de toegevoegde waarde en het aantal bedrijven. De meeste werknemers zijn werkzaam in de sectoren zeevaart, zakelijke en niet-zakelijke dienstverlening, industrie en overig. In deze sectoren wordt ook de meeste toegevoegde waarde gerealiseerd en zijn de meeste bedrijven actief. Generiek is te zien dat de economische betekenis van de vestigingsplaatsfunctie groter is dan de betekenis van de knooppuntfunctie. Dit is een gevolg van het beleid dat in 2003 is ingezet waarbij het accent om te groeien op het aantrekken van bedrijven is gelegd.

De ontwikkeling van de directe werkgelegenheid van bedrijven in de haven en industriegebieden van Groningen Seaports laat een lichte groei zien in 2019 ten opzichte van 2018, naar 6.870 werknemers. De indirecte werkgelegenheid is iets gedaald van 6.282 in 2018 naar 6.109 werknemers in 2019. De totale werkgelegenheid is daarmee eveneens licht gedaald. De werkgelegenheid betreft het aantal medewerkers (fte) gemeten op bedrijfsniveau. De directe toegevoegde waarde die door activiteiten in de Groningse zeehavens gerealiseerd is bedroeg in 2019 1,54 miljard euro. Dat is ongeveer 0,11 miljard euro meer dan in het jaar daarvoor. De indirecte toegevoegde waarde is met 0,81 miljard euro stabiel gebleven ten opzichte van 2018.

Cijfers over 2020 zijn nog niet beschikbaar.

Gronduitgifte en investeringen

Uitgifte terreinen

In 2020 is in totaal 62,5 hectare terrein uitgegeven, waarvan het grootste gedeelte is verkocht en de rest in erfpacht is uitgegeven. De uitgiftes zien met name op de uitbreiding van bestaande bedrijven en initiatieven. Er heeft zich één nieuw bedrijf gevestigd en met een aantal bedrijven is een overeenkomst gesloten voor de huur van terreinen. Er wordt door deze bedrijven voor tientallen miljoenen euro's geïnvesteerd. Voorts is er 34,2 hectare terrein uitgegeven voor de ontwikkeling van duurzame energie in de vorm van zon- en windparken in en rondom de havens. Ultimo 2020 is de netto grondvoorraad in Delfzijl en de Eemshaven in totaal 600 hectare, waarvan 81 hectare in optie bij potentiële klanten.

Investeringen

Om bedrijven zo goed mogelijk te faciliteren, heeft Groningen Seaports in 2020 voor ruim € 5 miljoen geïnvesteerd in het bouwrijp maken van het terrein Heveskes (als onderdeel van een totale investering van € 25 miljoen) en in de aanleg van diverse infrastructuur, zoals wegen, verlichting en leidingnetwerken (glasvezel, stoom en waterstof).

¹ Bron: Havenmonitor 2020

Stikstof

Het onderwerp stikstof en de gevolgen van de PAS-uitspraak² van de Raad van State van mei 2019 hebben Groningen Seaports ook in 2020 druk bezig gehouden. Samen met de provincie Groningen, SBE, collega havens en andere partijen is er gedurende het hele jaar druk uitgeoefend op de provinciale en landelijke politiek om mogelijkheden voor de industrie te creëren. Tijdens het Tweede kamer debat in december 2020 werd duidelijk dat de landelijke politiek de signalen eindelijk heeft opgepikt en er meer aandacht komt voor de problemen van de industrie. Op provinciaal niveau is men de industrie tegemoet gekomen door in de provinciale beleidsregels extern salderen met de agrarische sector mogelijk te maken. Hiermee wordt een concrete oplossing geboden voor individuele bedrijven/initiatieven. Hoewel het stikstofdossier aanzienlijke uitdagingen kent voor zowel bestaande als nieuwe klanten van Groningen Seaports, bestaat de indruk dat alle inspanningen ertoe hebben geleid dat de bedrijven die zich hebben gemeld binnenboord zijn gebleven. Wel hebben vergunningprocedures vertraging opgelopen. Er is overigens geen zicht op het aantal potentiële klanten dat ten gevolge van de stikstofuitdagingen de havens van Groningen Seaports en de rest van Nederland geheel links heeft laten liggen en in het buitenland op zoek is gegaan naar een vestigingslocatie. Groningen Seaports denkt mee met bedrijven en biedt advies en oplossingen voor hun problemen. Tegelijkertijd zien we dat de industrie ook zelf enorm innovatief is en nieuwe technische oplossingen bedenkt om stikstofemissies aanzienlijk te verminderen. Een grote uitdaging waar ook in 2020 geen oplossing voor is gekomen, zijn de bestemmingsplannen Oosterhorn en Eemshaven. Als gevolg van de stikstofperikelen is vaststelling van die plannen uitgebleven.

Voldoende en kwalitatief hoogwaardige industriegebieden

Ontwikkelruimte voor nieuwe bedrijven, gecombineerd met de energietransitie

Anticiperend op verdere groei van de industrie zijn er in 2020 er verschillende gebieden geoormd om ontwikkeld te worden. Cruciaal voor groei is dat zowel fysieke ruimte als milieuruimte beschikbaar is. Zo zijn voorbereidende werkzaamheden op het Bedrijventerrein Heveskes gestart waarmee de markt de gelegenheid wordt geboden volgens de door haar gehanteerde tijdlijnen investeringen te doen. Daarnaast zijn er intensieve gesprekken gevoerd met de netbeheerders over het tijdig kunnen inpassen en aanleggen van infrastructuur, hetgeen heeft geresulteerd in een convenant waar ook de provincie zich aan heeft gecommitteerd. Ook is er in de Eemshaven een nieuw schakelstation van de netbeheerders opgeleverd, een voorbeeld van voorinvesteringen waarmee de markt sneller bediend kan worden.

Bereikbaarheid havens en industrie

N33

Een goede bereikbaarheid is een randvoorwaarde voor de groei van activiteiten, de vestiging van nieuwe bedrijven en de doorvoer van goederen. Verdubbeling van de N33 tot aan Appingedam (N33 Midden) zal de bereikbaarheid van en naar de havens en industrieclusters verbeteren en een goede aansluiting met bedrijventerrein Fivelpoort garanderen. Door diverse extra onderzoeken werd de ontwikkeling hiervan echter vertraagd en inmiddels is er door financiële tegenvallers bij het project Aanpak Ring-Zuid (ringweg stad Groningen) onzekerheid ontstaan over het doorgaan van het project. Om die reden heeft Groningen Seaports zich in 2020 onverminderd ingezet voor een spoedige verdubbeling van de N33 en in dat kader geparticipeerd in de werkgroep voor de verdubbeling en heeft zij samen met gemeenten en SBE³ een lobby opgezet. Ook heeft er een lobby plaatsgevonden voor de ontwikkeling van een aquaduct onder het Eemskanaal.

Heliport

De heliport is met name bedoeld om de werkzaamheden voor aanleg en onderhoud aan windmolenparken op zee efficiënt te kunnen faciliteren. Sinds 1 november 2020 is de heliport volledig operationeel en in bedrijf genomen.

² Programma Aanpak Stikstof

³ werkgeversvereniging Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta

Personenvervoer Eemshaven

In 2020 waren er 4.488⁴reizigers die per trein naar het station nabij de Borkumlijn reisden. Dit is aanzienlijk minder dan in 2019, hetgeen een gevolg is van de maatregelen die zijn getroffen in verband met de COVID-19 pandemie. Eind 2019 werd de haven ook opgenomen in de dienstregeling van Qbuzz waarmee een nieuwe snelle busverbinding tussen de stad Groningen en de Eemshaven werd gerealiseerd (haltes bij het bedrijvenverzamelgebouw Nijlicht, het Energiepark en Dataport). In 2020 zijn er zgn. deelfietsen bij de haltes geplaatst die voor korte tijd kunnen worden gebruikt en zijn bedoeld als natransport. Op deze manier kunnen reizigers van de halte naar hun plaats van bestemming in de Eemshaven te fietsen en weer terug.

Veerdienst Borkum

In 2020 heeft de veerdienst naar Borkum 245.000 passagiers vervoerd⁵. Dit is een daling van 42% ten opzichte van het recordjaar 2019 welke daling volledig het gevolg is van de maatregelen die men in Duitsland heeft getroffen in verband met de COVID-19 pandemie.

Groei van sectoren chemie, energie en circulaire economie

Groei van bedrijven

Data

In 2020 heeft het datacentercluster zich verder ontwikkeld met een uitbreiding van de bestaande bedrijvigheid en de komst van een groot co-location datacenter met groeiplannen in Noord-Nederland. Ook is met succes verder gewerkt aan een verdere uitbreiding van glasvezelcapaciteit, wat – zoals uit de huidige status van de COBRA-kabel⁶ blijkt – nodig is voor een robuust systeem met hoge connectiviteit. Door de verdere ingebruikname van de COBRA-kabel werd de Eemshaven in 2020 een verbeterd knooppunt van energie-uitwisseling en dataverkeer.

Offshore wind

De Eemshaven is inmiddels uitgegroeid tot één van de belangrijkste offshore windhavens aan de Noordzee. De waterstofagenda van Groningen Seaports versterkt deze offshore wind propositie. In 2020 waren er verschillende ontwikkelingen met betrekking tot de offshore wind propositie van Groningen Seaports. Zo werd vanuit de Eemshaven begonnen met de aanleg van het 17e offshore windpark, genaamd Hornsea Two. Dit park is gelegen in de Noordzee nabij Groot-Brittannië en wordt het (tot nu toe) grootste windpark ter wereld. Ook kwam de Eemshaven in 2020 in beeld als basishaven voor toekomstige windparken op zee en vond op de Wilhelminakade Noord met behulp van de Bokalift het eerste offshore ontmantelingsproject plaats. Voorts is in 2020 het Offshore Wind Innovation Centre (OWIC) van start gegaan. Het OWIC wordt gevestigd in de Eemshaven en is een door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) gesubsidieerd samenwerkingsproject van het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden. In 2020 werd de Eemshaven bezocht door zowel premier Rutte als minister Kaag vanwege de belangstelling voor de offshore wind ontwikkelingen.

Biograndstoffen

Biograndstoffen spelen een prominente rol in de discussie rond het klimaat en CO2-reductie. Naar verwachting zal de hoeveelheid bijgestookte biograndstoffen de komende jaren stijgen. In één van de energiecentrales in de Eemshaven is reeds begonnen met de bijstook van biograndstoffen. De vraag naar biograndstoffen vanuit de in de havens gesitueerde energiecentrales maakt het mogelijk om grote hoeveelheden reststromen te kunnen verwerken, waardoor er een nieuwe waardeketen kan ontstaan die eerst hoogwaardige producten uit biograndstoffen haalt voordat het uiteindelijk als brandstof wordt ingezet.

Waterstof

Noord-Nederland heeft zichzelf in 2020 verder geprofileerd als waterstofregio. Vanuit de industrietafel Noord-Nederland wordt o.a. waterstof als een van de belangrijke middelen gezien om te komen tot verdere CO2-reductie. Begin 2020 is Groningen Seaports samen met Shell en Gasunie het NorthH2 consortium gestart.

⁴ Bron: Arriva

⁵ Bron: AG Ems

⁶ De COBRA-kabel is een onderzeese elektriciteits- en glasvezelkabel tussen de Eemshaven en Denemarken die in 2019 deels in gebruik werd genomen en in 2020 volledig.

NorthH2 is een ambitieus project dat wil doorgroeien naar meer dan 10GW aan waterstof equivalent waarmee zo'n 8 tot 10 megaton aan CO2-uitstoot wordt voorkomen. Eind 2020 zijn ook Equinor en RWE toegetreden tot NorthH2. Voorts is in 2020 in een samenwerking tussen verschillende bedrijven en overheden waar ook Groningen Seaports deel van uitmaakt het Investeringsplan Waterstof Noord-Nederland 2020 gepresenteerd met daarin investeringsplannen voor ruim € 9 miljard. Groningen Seaports faciliteert deze projecten en ondersteunt waar nodig in de lobby richting Den Haag en Brussel, ook vanuit Hydroports (het samenwerkingsverband met de havens van Amsterdam en Den Helder).

Chemie

Hoewel er veel leads zijn, is het aantal bedrijven op het Chemiepark Delfzijl in 2020 niet gegroeid. Wel zijn er twee uitbreidingen bij bestaande bedrijven tot stand gekomen. Voor de rest overheerste corona en hadden sommige bedrijven het zwaar, terwijl anderen productierecord na productierecord verbraken.

Circulair

De circulaire economie speelt in Noord-Nederland een steeds grotere rol. Groningen Seaports heeft zich in 2020 daarom aangesloten bij de circulaire plastic propositie vanuit Chemport Europe en bij de opdrachtgeversgroep van 'Het Schone Noorden'. Vanuit deze gremia wordt gepoogd als Noord-Nederland het kunststoffencoluster van Europa te worden. In lijn met deze focus heeft zich afgelopen jaar in het havengebied een bedrijf gevestigd dat afvalplastics tot duurzaam gas verwerkt. Naast kunststoffen richt Groningen Seaports zich op recycling van windbladen, e-waste en bouwmaterialen. En op industrieterrein Oosterhorn heeft zich in 2020 een fabriek gevestigd die op een innovatieve wijze staal recyclet.

Industriële dienstverlening/MKB

De vraag van industriële dienstverleners naar de terreinen van Groningen Seaports neemt toe. Ook zien we een steeds hogere bezetting van het bestaande vastgoed in onze gebieden en is er een toenemende vraag naar bedrijfsruimte. In verschillende kantoren die de afgelopen jaren zijn ontwikkeld is nog ruimte beschikbaar (Nijlicht, Fivelpoort 10 en op De Delta), maar Groningen Seaports ziet ook kansen voor uitbreiding van het aanbod van gebouwen op bijvoorbeeld Farmsumerpoort, De Delta, Fivelpoort of het MKB Park Eemshaven. Op het Metalpark in Delfzijl is tijdelijk terrein verhuurd aan twee aannemers die niet meer op het Chemiepark terecht konden in verband met de vele ontwikkelingen daar. Zo zien we dat de ontwikkelingen in de havens en industrie ook ontwikkelingen bij de dienstverleners teweegbrengen. In 2020 werd het label Maintenance Port gelanceerd. Dit is een poort naar de industrie teneinde industriële dienstverleners te verbinden met het zittende bedrijfsleven in het haven- en industriegebied. Voorts faciliteren we samen met onze partners voor het MKB, EZ/Eemsdelta, gemeente Het Hogeland, N.V. NOM en Economic Board Groningen (EBG) integraal de economische ontwikkelingen in het gebied. Er is veel werk voor industriële dienstverleners beschikbaar in beide havens en ook voor toeleveranciers en het midden- en kleinbedrijf zijn er volop kansen om business te genereren.

Goed ondernemingsklimaat

Demo's en start-ups

In de MOI Offshore Energy Community in de Eemshaven zijn ultimo 2020 twaalf start-ups gevestigd. MOI Werkplekken is een initiatief van EBG en heeft als doel ondernemers in Noord-Groningen te helpen met laagdrempelige flexibele werkplekken. De MOI Offshore Energy community creëert niet alleen werkplekken voor ondernemers, maar verbindt ook bedrijven aan elkaar en faciliteert in samenwerking met Groningen Seaports testfaciliteiten in de Eemshaven en Delfzijl. Binnen dit kader is er een start-up in de Eemshaven die momenteel een 'ocean battery' op de bodem van de havenbekkens test. Groningen Seaports jaagt hiermee innovatie aan in haar havengebied.

Onderzoek en innovatie

Een groot gedeelte van onderzoek en innovatie in 2020 was gericht op de energietransitie en CO2-reductie. Deze opgave is veelomvattend en kennisintensief en vraagt om samenwerking tussen verschillende partijen. Groningen Seaports heeft geparticipeerd in diverse werkgroepen en studies die belangrijk zijn voor de verdere ontwikkeling van het havengebied, zoals bijvoorbeeld:

- studies naar een 4G en 5G netwerk in eigen beheer om betrouwbare en goedkope verbindingen met sensorsystemen, camera's, mobiele apparaten e.d. te realiseren;

- studies naar de toekomstige supply chains van waterstof om optimale balans oplossingen te vinden;
- studies naar de ontwikkeling van een waterstofmarkt;
- studies naar de juridische en praktische aspecten van vliegen met drones.

Voorts is door middel van marktonderzoek kennis opgedaan over de waardeketen rondom 'offshore decommissioning', het profileren van de kunststofbuis voor waterstof en het kweken van algen. Er is eveneens een energie-reductie studie uitgevoerd met betrekking tot warmte uitwisseling tussen bedrijven.

Utilities

Groningen Seaports komt zoveel mogelijk tegemoet aan de wensen van klanten bij het aanbieden van kavels, infrastructuur en utiliteiten. Dit varieert van de beschikbaarheid van kades tot de aansluiting op utiliteiten als glasvezel of stoomleidingen. De pijpleidingen en andere basisvoorzieningen zorgen ervoor dat kosten bij bedrijven worden verlaagd, stoffen worden hergebruikt en milieuprestaties worden verbeterd. Op deze manier draagt Groningen Seaports bij aan vergroening en versterking van de industrieclusters en wint de Delfzijl/Eemshaven-regio aan aantrekkingskracht voor bedrijven.

Leiding De Zeesluizen - Chemiepark

Vanuit het Waddenfonds is in 2019 subsidie toegekend voor de aanleg van een leiding voor warmte en biograndstoffen tussen het bedrijventerrein de Zeesluizen en het Chemie Park Delfzijl. Deze leiding zal naar verwachting bijdragen aan verlaging van de CO₂-uitstoot en daarmee aan de transitie naar een duurzame energiehuishouding en chemie in het industriegebied. Groningen Seaports heeft de intentie deze leiding aan te leggen. Ook is in 2020 een subsidie vanuit het Nationaal Programma Groningen (NPG) toegekend voor het uitbreiden van het industriewaternet Oosterhorn. Deze uitbreiding zorgt ervoor dat industrie inzet van drinkwater voor haar processen kan vervangen door restwater. Daarmee wordt het waterverbruik verder verduurzaamd.

Kabels en leidingen

In 2020 is het utiliteitennetwerk uitgebreid met een leiding van drie kilometer voor ketelvoedingswater. Hiermee heeft Groningen Seaports ultimo 2020 ruim 374 kilometer aan kabels en leidingen in eigendom. Deze worden tevens door haar beheerd en onderhouden. Tabel 1 toont het totaal kilometers aan kabels en leidingen die onder de utiliteiten vallen die in eigendom zijn van Groningen Seaports, alsmede een uitsplitsing hiervan.

Tabel 1 Utiliteiten in eigendom Groningen Seaports

	Type	Km
1	Data	115,6
2	Elektra	110,3
3	Afvalwater	106,3
4	Drinkwater	13,8
5	Stoom	11,6
6	Perslucht	6,0
7	Stikstof	5,8
8	Industriewater	4,6
9	Waterstof	0,2
Totaal kabels en leidingen		374,3

Aanbod van hernieuwbare energie

Aan de klimaattafels ontwikkelt de industrie- en energiesector ideeën over het terugdringen van hun CO₂-uitstoot. Mede doordat energie uit duurzame bronnen voor lokale en landelijke overheden in dit kader een belangrijke rol speelt, dragen wind- en zonne-energie hier voor een steeds groter deel aan bij. De trend in zowel de industrie-, als de datacentersector is dat grote bedrijven dergelijke groene installaties aantoonbaar willen koppelen aan hun imago. Afnemers tot ver in de keten willen zekerheid dat het product zo duurzaam mogelijk wordt geproduceerd. In die verduurzamingsslag is de herkomst van de energie die wordt gebruikt van groot belang en deze energie moet aantoonbaar duurzaam opgewekt zijn.

De terreinen van Groningen Seaports herbergen al jarenlang meer dan honderd windturbines en sinds 2016 ook zonnepanelen. In toenemende mate blijkt dat de beschikbaarheid van (oranje)groene stroom (zoals zonne- en windenergie) steeds belangrijker wordt als vestigingsfactor. Dat geldt vooral voor grote energie verbruikende bedrijven, zoals datacenters en chemische bedrijven. Groningen Seaports houdt grip op lokaal geproduceerde energie door haar actieve aandeelhouderschap middels minderheidsdeelnemingen in zon- en windprojecten in haar beheersgebied.

Zonne-energie

Door deel te nemen in zonne- en windenergieprojecten beoogt Groningen Seaports een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de energieproductie in haar beheersgebied. Duurzame energie past op verschillende vlakken bij de groene havenvisie (CO₂-reductie, verduurzaming, vergroening chemiecluster, etc.) en de visie van de provincie Groningen en de gemeenten Het Hogeland en Eemsdelta. Groene energie past eveneens geheel in de ambitie van Groningen Seaports als energy port. Sinds enkele jaren neemt de industriële vraag naar in Nederland en zelfs lokaal opgewekte groene stroom toe. Er heerst momenteel grote schaarste aan Nederlandse opgewekte groene GvO's, waardoor door Groningen Seaports structureel wordt ingezet om GvO's te verkrijgen. In 2020 is het aanbod van hernieuwbare energie opnieuw toegenomen met de realisatie van een 5,7 MW groot zonnepark in de Eemshaven. Er zijn ultimo 2020 vijf zonneparken in bedrijf in het beheersgebied van Groningen Seaports. Het opgesteld vermogen is 53,6 MW. Er zijn daarnaast drie zonneparken in ontwikkeling, die een gezamenlijk opgesteld vermogen hebben van 58,8 MW.

Tabel 2 Overzicht zonneparken

	In bedrijf		In ontwikkeling	
	Delfzijl	Eemshaven	Delfzijl	Eemshaven
Oppervlakte (ha)	37,0	16,7	29,0	20,0
Aantal panelen (x 1.000)	151,0	51,5	122,0	80,0
Vermogen (MW)	38,1	15,5	33,8	25,0

Windenergie

In Delfzijl is gestart met de bouw van windpark Oosterhorn (ca. 77MW) dat begin 2021 operationeel wordt. In de Eemshaven is in 2020 de sloop van negen windturbines aan de Kwelderweg gestart om ruimte te maken voor windpark Oostpolder (ca. 100MW).

Tabel 3 toont een overzicht van het totale aanbod van hernieuwbare energie c.q. opgesteld vermogen in MW van de industriegebieden Delfzijl en Eemshaven.

Tabel 3 Aanbod hernieuwbare energie c.q. opgesteld vermogen (MW) per 31-12-2020 in het industriegebied Delfzijl/Eemshaven

	Aantal MW
Onshore	
Windparken	413,7
Zonneparken	53,6
Bio energiecentrale	49,9
Offshore	
Windparken	600,0
COBRA (DK) en NorNed (N)	1.400,0
Totaal	2.512,7

Groningen Seaports en klantbelangen

Maatschappelijk draagvlak

Omgevingscommunicatie

Als onderdeel van de omgevingscommunicatie houdt Groningen Seaports haar (direct) omwonenden actief op de hoogte van de voortgang van de ontwikkelingen in de havens en van speciale projecten op de bedrijventerreinen. Er wordt actief contact onderhouden met bewonersgroeperingen van Oudeschip, Borgsweer, Roodeschool en Borkum. Vanwege de verscherpte coronamaatregelen is het in 2020 helaas niet gelukt om een informatieavond te organiseren voor omwonenden, die normaal gesproken minimaal een keer per jaar plaatsvindt. Omwonenden werden in 2020 op de hoogte gehouden van ontwikkelingen in de havens via de nieuwsbrief die drie keer in het jaar verschijnt in de huis-aan-huisbladen Ommelande Courant, Eemsbode en Borkumer Zeitung. Daarnaast publiceert Groningen Seaports de nieuwsbrieven op de eigen website.

Sponsoring

De sponsoring van Groningen Seaports is regionaal gericht en bedoeld voor versterking van het imago, relatiemarketing en arbeidsmarkt bevorderende initiatieven. Als gevolg van COVID-19 zijn in 2020 veel evenementen afgelast waardoor er minder communicatie via sponsoring is gelopen.

Geïnduceerde aardbevingen

Net als de afgelopen jaren houdt Groningen Seaports een vinger aan de pols ten aanzien van mogelijke effecten en gevolgen van geïnduceerde aardbevingen en/of mijnbouwschade voor de verdere ontwikkeling van de havens en industrie. Hierover wordt constructief periodiek overleg gevoerd met de Nationaal Coördinator Groningen en de Nederlandse Aardolie Maatschappij. Groningen Seaports houdt nauwlettend in de gaten dat het level playing field ten opzichte van de regio's waar deze problematiek niet voorkomt, niet wordt verstoord.

Samenwerking strategische partners

Deelnemingen

Fivelpoort

Groningen Seaports houdt 100% van de aandelen in Fivelpoort Beheer B.V. Deze vennootschap is eigenaar van de nog niet uitgegeven kavels op het bedrijvenpark Fivelpoort in Appingedam. Dit bedrijvenpark wordt beheerd door Coöperatie Bedrijvenpark Fivelpoort U.A., die als voornaamste doel heeft om ten behoeve van de op het park gevestigde bedrijven de infrastructuur op het park te beheren, onderhouden, herstellen en vernieuwen en in dat kader regels op te stellen voor het gebruik van die infrastructuur om op die manier bedrijventerrein Fivelpoort als eenheid een kwalitatief hoogwaardige uitstraling te geven en te laten behouden.

Groningen Railport

Groningen Railport is een handelsnaam van N.V. Ontwikkelingsmaatschappij Rail Service Centrum Groningen. Het is één van de grootste binnenlandse spoorterminals en met name van belang als logistieke hub tussen de belangrijkste havens in het westen (Rotterdam, Amsterdam en Antwerpen) en het noorden (Bremen, Hamburg). Groningen Railport stimuleert economische activiteiten in het gebied en zet zich in voor behoud en optimalisatie van de spoorinfrastructuur, zowel regionaal als nationaal. Het omliggende bedrijventerrein telt 32,5 ha langs de N33 en het AG Wildervanckkanaal. Groningen Railport is tevens aangesloten op de Europese dienstregeling voor conventioneel transport over het spoor. De aandeelhouders van Groningen Railport zijn de gemeente Veendam en Groningen Seaports, waarbij Groningen Seaports een meerderheid van de aandelen heeft (65,92%).

Stichting UFO - Buisleidingenstraat Eemsdelta

Groningen Seaports is een van de deelnemers in Stichting UFO - Buisleidingenstraat Eemsdelta.⁷ Deze stichting houdt zich bezig met het onderzoeken en realiseren van een ruimtelijke inpassing voor de ontwikkeling van ondergrondse infrastructuur in de Chemport-regio.

⁷ UFO staat voor Utilitaire Faciliteiten Ontwikkeling

Stichting Beheer Natuurcompensatie Eemshaven

Stichting Beheer Natuurcompensatie is in 2009 opgericht door RWE, (de rechtsvoorganger van) Vattenfall en (de rechtsvoorganger van) Groningen Seaports met als doel het aanleggen en in stand houden van een natuurgebied ter compensatie van het verlies aan natuurwaarden als gevolg van projecten in de Eemshaven. De stichting heeft ruim 50 ha binnendijks natuurgebied in bezit en beheert ca. 20 ha buitendijks. Het dagelijks beheer en onderhoud van het natuurgebied wordt uitgevoerd door Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland.

Samenwerkingsverbanden

Om haar doelstellingen te realiseren werkt Groningen Seaports samen met onder meer de volgende organisaties en samenwerkingsverbanden:

- Landelijke, regionale en lokale overheden
- New Energy Coalition (NEC)
- Vereniging Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta (SBE)
- Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)
- Economic Board Groningen
- N.V. Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM)
- Ecologie en Economie in balans
- Branche Organisatie Zeehavens (BOZ)
- Waddenzeehavens
- Eemscommissie
- VNO-NCW
- Dutch Data Center Association
- Wind Europe
- Nederlandse Wind Energie Associatie
- Northern Netherlands Offshore Wind
- Chemport Europe
- Energy Valley Topclub
- MissieH2
- NorthH2.

Samenwerking regionaal onderwijs en kennisinstellingen

Voor het ontplooiën van innovaties, het begeleiden van startups en de verdere ontwikkeling van de offshore wind activiteiten werkt Groningen Seaports samen met verschillende regionale kennisinstellingen, waaronder Noorderpoort, Alfa College, Hogeschool Stenden, Hanzehogeschool Groningen en Rijksuniversiteit Groningen. In 2020 zijn er in totaal 24 studenten betrokken geweest. Daarnaast heeft Groningen Seaports vanuit haar strategische koers en om in haar informatiebehoefte te voorzien een gestructureerd meerjarig plan ontwikkeld onder het interne label Seaports Academy.

2. Duurzaamheid

Een mijlpaal op weg naar een meer duurzame samenleving zijn de klimaatakkoorden van Parijs (2015) en Madrid (2019). Deze akkoorden hebben op allerlei fronten een revolutie ontketend die gevolgen hebben voor de huidige manier van productie en transport. Een tweede belangrijk aspect van het duurzaamheidsbeleid is de bescherming van het werelderfgoed Waddenzee. Door Groningen Seaports wordt gewerkt aan verschillende projecten om de negatieve effecten van industrie- en havenactiviteiten op de leefomgeving te minimaliseren.

Ecoports

In 2020 is Groningen Seaports voor de 7^e keer gecertificeerd met het Ecoports-certificaat. Dit certificaat wordt verkregen door het borgen van milieu en duurzaamheid, de voortgang daarvan transparant laat zien. Belangrijke stappen die zijn gezet betreffen de bouw van een zonnepark op de slaperdijk in de Eemshaven, het milieumonitoringsprogramma van de structuurvisie in samenwerking met andere stakeholders en de stappen die zijn gezet om circulair te werken.

Verduurzaming havens en industrie

Industrietafel Noord-Nederland

Als enige van de vijf Industrietafels in Nederland is de Noord-Nederlandse versie ervan in 2020 onverminderd voortgegaan. De CEO's van industriële en energie gerelateerde bedrijven hebben samen met de provincies Drenthe en Groningen en vertegenwoordigers van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, onder voorzitterschap van de CEO van Groningen Seaports, diverse malen (digitaal) overleg gevoerd om de Klimaatissues gezamenlijk met stakeholders in het Chemport Europe gebied te bespreken. In 2020 heeft de Industrietafel Noord-Nederland (INN) als eerste cluster de regio-update opgeleverd en aangeboden aan minister Wiebes. Daarnaast heeft INN als eerste een Cluster Energie Strategie (CES) opgeleverd en is het ook het eerste cluster dat grote stappen heeft gezet door samen met de provincie en de netbeheerders een convenant op te stellen om de aanleg van de benodigde energie-infrastructuur te versnellen. Groningen Seaports heeft samen met de provincies Groningen en Drenthe, Shell, Gasunie, RWE en enkele andere partijen de Investeringsagenda Waterstof omgezet in het Investeringsplan Waterstof Noord-Nederland. Dit rapport, samengesteld door McKinsey, is in 2020 aangeboden aan diverse Tweede Kamerleden en heeft o.a. tot doel een groot deel van het Europese Just Transition Fund (JTF) toe te laten wijzen aan de waterstof economie, te beginnen in het beheersgebied van Groningen Seaports. Ook wordt er op initiatief van INN gewerkt aan een Agenda Biograndstoffen Noord-Nederland waarin alle initiatieven op dit gebied worden beschreven.

Uitvoering sedimentmanagementprogramma, circulair gebruik van slib

Om de hoeveelheid slib in het Eems-Dollard estuarium te verminderen en daarmee de ecologische toestand van het systeem te verbeteren, wordt samen met natuur- en milieuorganisaties, overheden en het bedrijfsleven gewerkt aan het programma Eems-Dollard 2050. Een van de oplossingsrichtingen is om het slib nuttig toe te passen, bijvoorbeeld door het in te zetten als bodemverbetering op landbouwgronden. In 2020 is vol ingezet op het starten van de voorbereiden van de pilot Ophogen landbouwgrond. Het doel van deze pilot is het opdoen van kennis over het ophogen van laaggelegen veenoxidatie gronden. Het ophogen van deze terreinen leidt tot een klimaatbestendig landschap. In 2021 zullen hiervoor de werkzaamheden in de haven van Delfzijl gaan starten. Het jaar 2020 was ook het laatste jaar van de eerste fase van het Eems-Dollard 2050 programma. Er is in 2020 gewerkt aan het programma voor de komende vijf jaar, waarbij de voorbereiding en start van de opschaling van de concepten als een kleirijperij, het maken van bouwelementen van slib, of het verbeteren van landbouwgrond en het inrichten van de grote polder op het Oosterhorn van belang zijn.

Schone scheepvaart

Walstroom

Alle steigers voor de zee- en binnenvaart zijn voorzien van walstroomaansluitingen om emissies vanuit de scheepvaart te kunnen verminderen. Het walstroomgebruik valt onder het energiecontract van Groningen Seaports, waarvoor 100% duurzame energie wordt ingekocht.

Scheepsafvalinzameling

Groningen Seaports zet zich in voor de verbetering van de inzameling van scheepsafval door meer gescheiden afgifte en inzameling te bevorderen. Vooruitlopend op de actualisering van het Haven Afvalstoffen Plan (HAP) teneinde de administratieve last te verminderen, is in 2018 is een pilot gestart voor het digitaliseren van de inzameling van scheepsafval. Groningen Seaports is met deze pilot de trekker voor heel Nederland. Doordat er vanuit de overheid extra eisen werden gesteld moest Groningen Seaports de programmatuur aanpassen waardoor er vertraging in dit proces is gekomen.

Verduurzaming bedrijfsvoering Groningen Seaports

Energieverbruik

Walstroom, openbare verlichting, camera- en radarvoorzieningen, het laden van elektrische auto's en het stroomgebruik van het hoofdkantoor zijn de grootste elektriciteitsverbruikers bij Groningen Seaports en brengen het totale verbruik op ruim 2.451 MWh. Groningen Seaports gebruikt volledig in Nederland opgewekte groene stroom. Het totale elektriciteitsgebruik van Groningen Seaports, inclusief het walstroomgebruik (1.396 MWh) voor schepen, is daarmee 100% CO₂-vrij.

Duurzaam inkoopbeleid

Duurzaam inkopen en circulair werken

Bij de inkoop van werken, diensten en goederen wordt rekening gehouden met zowel maatschappelijke aspecten als met duurzaamheid. Groningen Seaports streeft naar 100% duurzaam inkopen in alle fasen van het inkoopproces volgens de normen van PIANOo (Professioneel en Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers). De inkoopvoorwaarden in het moederbestek van Groningen Seaports zijn zodanig opgesteld dat circulair inkopen en social return worden gestimuleerd.

3. Nautisch beheer

Groningen Seaports werkt aan digitalisering en automatisering van de nautische processen om een veilige, vlotte, schone en beveiligde afwikkeling van het scheepvaartverkeer te kunnen garanderen. Dit is nodig in verband met de nieuwe en gewijzigde EU-richtlijnen en de eisen voor betere registratie en monitoring van ballastwater en scheepsafval. Verder is de borging van de veiligheid in de havens, op de kade en voor de scheepvaart, een belangrijke pijler in het nautisch beheer.

Uitvoering publieke nautische taken

Professionalisering Nautisch Service Centrum (NSC)

De professionalisering van het Nautisch Service Centrum is in 2020 verder uitgewerkt door alle taken en verantwoordelijkheden die binnen de afdeling vallen onder te brengen bij meerdere personen, zodat er bij ziekte of vakantie altijd genoeg kennis en kunde is om de haven 24/7 te bedienen.

COVID-19

Er is een aantal schepen in de haven geweest met personen aan boord die besmet waren met COVID-19. Door actief ingrijpen van het operationele team van het NSC en met medewerking van de GGD heeft dit niet tot problemen geleid. Er is veelvuldig contact met de GGD, andere havens, overheden en havendienstverleners om er ook gedurende de COVID-19 pandemie voor te zorgen dat de vitale functie die de havens in het vervoer hebben wordt gewaarborgd en dat dit veilig kan worden afgehandeld.

Scheepsincidenten

Scheepsincidenten kunnen een grote impact hebben op het eigen vermogen van Groningen Seaports en worden daarom meegenomen in het risicoprofiel. Elk incident wordt zowel met externe partijen als intern geëvalueerd en zo nodig worden verbeteringen doorgevoerd. Daarnaast gebruikt Groningen Seaports een risicomangementtool om risico's proactief beheersbaar te houden en vooraf maatregelen te treffen. Deze tool wordt door meerdere grote zeehavens in Nederland gebruikt.

In 2020 hebben er zich in het beheersgebied van Groningen Seaports geen ernstige incidenten voorgedaan. Er waren een aantal kleinere milieu-incidenten. Deze bestonden hoofdzakelijk uit verontreinigingen op het water ten gevolge van lekkage of het morsen door schepen of ten gevolge van stofemissies door bedrijven. In Delfzijl zijn twee brandjes geweest, die beide vlot onder controle waren. In Delfzijl waren er op milieugebied twee incidenten, te weten een chloorlekkage op het Chemie Park Delfzijl en een bitumenlekkage in het Zeehavenkanaal. In de Eemshaven betroffen de incidenten kleine schade-varingen en lekkages van geringe omvang.

Overleg met nautische stakeholders

Voor de publieke taken vindt op regelmatige basis overleg plaats met verschillende gremia, te weten:

- *Havenoverleg* met o.a. agentschappen, sleepbootmaatschappijen, loodsen, bootlieden en andere autoriteiten waarmee lopende operationele zaken worden besproken.
- *Operationeel kwartaaloverleg* met Rijkswaterstaat en het Nederlands Loodswezen (regio Noord) waarin de operationele zaken op de Eems en in de havens worden besproken.
- *Protide overleg* met alle havenautoriteiten die Protide (getijde-poorten programma) gebruiken, om dit programma voortdurend te actualiseren.
- *Autoriteitenoverleg* met rijksoverheden in het kader van het 'geografisch ondermijningsbeeld van de zeehavens'.
- *Verkeersleiding Eems* met Duitse verkeerscentrale en Rijkswaterstaat, waarmee de invulling van reglementen en verordeningen op de Eems worden besproken.

Uitvoering privaatrechtelijke nautische taken

Ontwikkeling scheepsbewegingen en overslag

De sterke ontwikkeling in de offshore windsector zorgt ervoor dat steeds meer installatieschepen de Eemshaven als uitvalsbasis gebruiken voor het transport van windturbine-onderdelen en van personeel voor de bouw en het onderhoud van de windparken op zee. Dit heeft echter weinig invloed op de ontwikkeling van de overslag. De overslag heeft in 2020 een niveau bereikt van 10,3 miljoen ton lading. Ten opzichte van 2019 is dat een daling van bijna 19% die vooral wordt veroorzaakt door een afname in de overslag van vaste brandstoffen. Het bedrijf dat deze goederen verwerkt heeft als gevolg van een brand haar productie tijdelijk moeten stopzetten waardoor de aanvoer van de brandstoffen een aantal maanden is uitgebleven. Verder is in 2020 de laatste hand gelegd aan het dijkverbeteringsprogramma waardoor de overslag van zand en klei verder is afgenomen. De overslagontwikkeling van chemische producten en mineralen kent daarentegen een lichte groei en ook is de overslag van biobrandstoffen gegroeid ten opzichte van 2019.

Geografisch ondermijningsbeeld zeehavens

Naar aanleiding van een rapport van de rijksoverheid waarin wordt aangegeven dat er witte vlekken zijn in de zeehavens als het gaat over “geografisch ondermijningsbeeld van de zeehavens”, is er op initiatief van de havenmeester en de politie een werkgroep opgericht om de communicatie tussen de verschillende overheden en autoriteiten te verbeteren. Dit heeft geresulteerd in een tweemaandelijks overleg om te komen tot een convenant dat onderlinge informatie-uitwisseling mogelijk maakt. Partners in deze werkgroep zijn: Koninklijke Marechaussee, Douane, Landelijke Eenheid van de Nationale Politie (waterpolitie en regionale politie), RIEC Noord-Nederland (Regionale Informatie en Expertise Centra), gemeente Eemsdelta, gemeente Het Hogeland en Rijkswaterstaat.

Onderhoud en ontwikkeling van de haveninfrastructuur

In 2020 zijn de volgende onderhoudsprojecten technisch afgerond:

1. Groot onderhoud Heemskesbrug;
2. Bodemverbetering Julianakade fase 3;
3. Omzoming fase 3;
4. Waterhuishoudkundigplan Eemshaven;
5. Waterhuishoudkundigplan Oosterhorn;
6. Verzwaring deel Noordkade Wilhelminahaven.

Van deze projecten volgt in 2021 nog een financiële afrekening. Na evaluatie van deze projecten zijn deze hierna tevens financieel afgerond.

4. Organisatieontwikkeling

Ten gevolge van veranderingen in de wereld verwachten klanten, overheden, partners, stakeholders, maar ook haar aandeelhouder van Groningen Seaports andere producten, resultaten, werkwijzen en een andere houding. Groningen Seaports ontwikkelt daarom een manier van werken waarin de klantvraag centraal staat en waarbij op efficiënte wijze integrale producten en oplossingen geleverd worden. In de organisatie worden medewerkers vanuit eigen verantwoordelijkheid geïnspireerd en gefaciliteerd om meer samen te werken én om maximaal gebruik te maken van elkaars talent en kunde. De tijdelijke inhuur van externe medewerkers is sterk gedaald en door Groningen Seaports wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van de benodigde vaardigheden en talenten van het eigen personeel.

Diversiteit

Groningen Seaports hecht waarde aan een diverse samenstelling van haar personeelsbestand en streeft bij het invullen van vacatures naar diversiteit in alle lagen van de organisatie. Groningen Seaports verwerkt van haar werknemers geen persoonsgegevens betreffende etniciteit, seksuele geaardheid of een handicap en houdt hier derhalve geen cijfers van bij. Ten behoeve van een evenwichtige verhouding van mannen en vrouwen in de organisatie, wordt niet alleen ten aanzien van senior functies en de directie, maar in het algemeen gestreefd naar een werknemersbestand waarvan tenminste 30% vrouw is. Eind 2020 bedroeg het percentage vrouwen dat in de organisatie werkzaam is 27,5%. Voor de senior functies gold eind 2020 dat 44% werd ingevuld door een vrouw. De tweekoppige directie bestond in 2020 uit mannen. Ook binnen de raad van commissarissen (RvC) van Groningen Seaports wordt waarde gehecht aan een evenwichtige verdeling man/vrouw. In de RvC worden thans twee van de vijf posities door vrouwen bekleed, hetgeen neerkomt op een percentage van 40%.

Uit eind 2020 werkte er binnen Groningen Seaports één persoon met een afstand tot de arbeidsmarkt. Jegens haar leveranciers hanteert Groningen Seaports de verplichting voor leveranciers om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of een arbeidsbeperking in te zetten.

Klantgericht en resultaatgericht werken

Verbetering IT-systemen, informatiebeveiliging en gegevensbescherming

Verbetering van IT-systemen

Het jaar 2020 was het jaar van het thuiswerken. Groningen Seaports bleek hier goed op voorbereid te zijn. Er is sterk ingezet om het thuiswerken op een gebruiksvriendelijke, vlotte, veilige en beheerbare manier te kunnen uitvoeren. Zo zijn er aan alle medewerkers laptops of iPads en telefoons beschikbaar gesteld met een standaard inrichting en heeft de inbedding van digitaal samenwerken verder gestalte gekregen.

Informatiebeveiliging

Binnen Groningen Seaports is een Cyber Information Security Officer (CISO) functie aanwezig. De CISO (2 personen) heeft een sleutelrol in informatiebeveiliging en gegevensbescherming. Door toegenomen cyber criminaliteit is in 2020 het informatiebeveiligingsbeleid geactualiseerd waarbij o.a. de multi factor authenticatie is ingevoerd om het beveiligingsniveau te verhogen.

De belangrijkste activiteiten in 2020 waren:

1. Inspelen op actuele dreigingen;
2. Uitvoeren van proceduremeldingen en afhandeling van datalekken;
3. Vaststellen van het informatiebeveiligingsbeleid en gebruik van wachtwoorden;
4. Vergroten van bewustwording en kennis van medewerkers op gebied van cyber security;
5. Adviseren op gebied van informatiebeveiliging bij aanschaf van nieuwe informatiesystemen.

Verbondenheid en betrokkenheid bij de organisatie

Medewerkersonderzoek

Begin 2020 is een medewerkersonderzoek gehouden, de uitkomst daarvan is besproken met het personeel. Aan het einde van het jaar is opnieuw een medewerkersonderzoek gehouden. Bij dit onderzoek lag de nadruk op (de gevolgen van) COVID-19.

Opleiding en training

De wereld wordt steeds digitaler en van medewerkers worden in toenemende mate digitale vaardigheden gevraagd. Deze ontwikkeling vindt ook binnen Groningen Seaports plaats. Medewerkers zijn in 2020 voor de verschillende systemen, pakketten en veranderingen getraind om hiermee te kunnen werken. Hiermee is ook de digitale samenwerking mogelijk gemaakt.

Ondernemingsraad

De directie heeft in 2020 regelmatig overleg gevoerd met de Ondernemingsraad. Het jaar 2020 stond voor de Ondernemingsraad voor een belangrijk deel in het teken van de gesprekken over de CAO en van adviesaanvragen die verband houden met door de onderneming voorgenomen deelnemingen. Daarnaast dacht de Ondernemingsraad mee over de keuzes en verbeterlagen die de directie wil gaan maken en adviseerde de raad hierover. De Ondernemingsraad heeft in 2020 éénmaal vergaderd met de Raad van Commissarissen.

De Ondernemingsraad houdt om de week een inloop-uur voor medewerkers, zodat medewerkers op een laagdrempelige manier met de Ondernemingsraad in contact kunnen komen.

5. Financiën

Rendement en risico

Een solide en bestendige financiële huishouding is voor Groningen Seaports cruciaal om gestelde doelen te behalen. Voorts streeft Groningen Seaports naar een marktconform financieel rendement. Bij het maken van businesscases wordt tevens kritisch gekeken naar de maatschappelijke doelstelling van het betreffende bedrijf. Groningen Seaports legt zowel vooraf als achteraf verantwoording af over hoe positieve en negatieve afwijkingen op het beoogde financieel rendement samenhangen met de beoogde maatschappelijke doelstellingen zoals werkgelegenheid en duurzaamheid.

Aandeelhoudersstrategie

De infrastructurele projecten van Groningen Seaports zijn binnen de afgesproken financiële rendementseisen afgesloten. De aandeelhouder wil dat werkgelegenheid als publieke doelstelling expliciet naar voren komt. Hiermee wordt nadrukkelijk invulling gegeven aan de missie van Groningen Seaports: ‘op verantwoorde en duurzame wijze de economische activiteiten – en dus de werkgelegenheid stimuleren’.

Groningen Seaports wil evenwicht brengen in de publieke doelstelling en een financieel (marktconform) rendement. De aandeelhouder van Groningen Seaports is bereid in dat kader het deel van het marktconforme rendement dat in een private omgeving als dividend zou worden uitgekeerd (ongeveer de helft) in te zetten als afslag op het financieel rendement, om zodoende business cases ten behoeve van het publieke belang rond te krijgen. Daarbij dient dan wel steeds, zowel vooraf als achteraf, een heldere verantwoording plaats te vinden ten aanzien van de bijdrage aan de aandeelhoudersdoelstellingen. Door deze ontwikkeling komt er meer aandacht voor maatschappelijk rendement en is er meer ruimte voor investeringen in duurzaamheid en werkgelegenheid.

Risicomanagement

Het beleid dat Groningen Seaports voert ten aanzien van risicomanagement wordt vastgelegd in een beleidsstuk waarin de werkwijze hiervan wordt beschreven. Het uitgangspunt daarbij is:

‘Continu actueel inzicht verkrijgen in de risico’s die we lopen bij het behalen van onze doelstellingen en het uitvoeren van onze processen, en met dit inzicht de risico’s zodanig beheersen en beheren dat uitvoering van onze processen en de realisatie van onze doelen niet in gevaar komen.’

Beheersing

Voor beheersing van risico’s hanteert Groningen Seaports het zgn. ‘three lines of defence model’. De eerste linie bestaat uit directie, MT en lijnmanagement. Zij zijn verantwoordelijk voor het onderkennen, beheersen en eventueel bewust accepteren van risico’s. De tweede linie bestaat uit de afdelingen control, risicomanagement en juridische zaken. Zij treden op als sparringpartner voor de eerste linie en ondersteunen bij de dagelijkse beheersing van risico’s. De derde linie wordt gevormd door de Interne Audit Functie (IAF). Vanuit een objectieve en onafhankelijke positie toetst deze de beheersingsconstructie die door de eerste en tweede lijn is gevormd.

De (IAF) is daarmee niet verantwoordelijk voor risicomanagement, maar vormt een oordeel over de kwaliteit en effectiviteit ervan. De IAF voert onderzoeken uit naar governance, risicomanagement en interne beheersing van processen en is verantwoordelijk voor de voortgangsrapportage van het actieplan (uitkomsten van het onderzoek) en de toetsing van de door het management geïmplementeerde verbeteracties.

In 2020 is het risicoprofiel van Groningen Seaports NV geactualiseerd, de restrisico’s (na getroffen beheersmaatregelen) zijn in beeld gebracht en er is bepaald hoe deze zich verhouden tot de risicobereidheid van het management. Bij de bepaling van de impact is relatie gelegd met de doelenboom uit het meeste recente Bedrijfsplan van Groningen Seaports en de financiële impact (t.b.v. bepaling van de weerstandscapaciteit – zie tabel 4). Daarmee is er inzicht verworven in de belemmeringen die kunnen optreden in het streven naar de bedrijfsdoelstellingen en waarmee in de bedrijfsvoering structureel rekening wordt gehouden.

Risicoreserve

Waar de mogelijkheden tot beheersing van risico's gering zijn, zal er bij een incident sprake zijn van directe impact op het eigen vermogen. Om ervoor te zorgen dat de bedrijfsvoering van Groningen Seaports niet in gevaar komt, is hiervoor een risicoreserve gevormd. Tweejaarlijks wordt de berekening van de weerstandscapaciteit geactualiseerd en gevalideerd door AON Global Risk Consulting (voor het laatst uitgevoerd in 2019). Met behulp van simulaties wordt bij verschillende zekerheidsniveaus de benodigde weerstandscapaciteit vastgesteld. Groningen Seaports hanteert een grote mate van financiële zekerheid, namelijk het hoogste niveau van 99,5%. Berekening van de scenario's heeft bij dit niveau geresulteerd in een benodigde buffer van € 27 miljoen. Het eigen vermogen per balansdatum is hiervoor ruim toereikend.

Monitoring

Met het geheel aan werkzaamheden dat Groningen Seaports uitvoert in het kader van risicobeheersing is het van belang de overkoepelende rol verder uit te werken. Risicomanagement is bedrijfsbreed verankerd zoals in het paragraaf 'Beheersing' is beschreven en daarmee heeft het principe van de 'three lines of defence model' gestalte gekregen. Voor de geactualiseerde risico's zijn voor zover mogelijk beheersmaatregelen getroffen die in tabel 4 zijn vermeld. Monitoring en actualisatie van de risico's en de beheersmaatregelen vinden continu plaats.

Risicocategorieën

De directie van Groningen Seaports heeft een risicobereidheidsmatrix vastgesteld die als kader dient bij de risicoprioritering. Door zijn maatschappelijke functie en langetermijnperspectief is Groningen Seaports over het algemeen een risicomijdend bedrijf. Een groot deel van de risico's heeft een externe oorzaak die Groningen Seaports in beperkte mate of alleen met onevenredig hoge kosten kan beheersen. Voor deze risico's accepteren wij een licht hogere risicobereidheid. Zoals bovenstaand benoemd, zijn er verschillende risicocategorieën gedefinieerd binnen Groningen Seaports die met verschillende beheersmaatregelen worden beheerst.

Corporate risico's

Risico's die de continuïteit van de organisatie kunnen beïnvloeden worden structureel beheerst door het managen van verwachtingen o.b.v. de aandeelhoudersstrategie, de Havenvisie 2030 en het bedrijfsplan, frequent overleg en afstemming met de aandeelhouder en overleg en afstemming met stakeholders.

Strategische risico's

Hieronder vallen risico's en onzekerheden die een belemmering vormen om onze (lange termijn)doelstellingen te realiseren. De strategische risico's worden beheerst door de visie en missie van Groningen Seaports, in de Doelenboom, te operationaliseren, proactief deel te nemen aan de industrietafel, aan de slag te gaan met energietransitie en te praten met overheid en bedrijfsleven om de CO2 doelstellingen te halen.

Operationele risico's

Hieronder vallen risico's en onzekerheden die de effectiviteit en efficiëntie van operationele activiteiten en vooral de kortetermijndoelstellingen van Groningen Seaports beïnvloeden. Operationele risico's worden door de organisatie met grote regelmaat geëvalueerd. De komst van nieuwe schepen zoals kraanschepen zijn hiervan een voorbeeld waarbij Groningen Seaports haar risicobereidheid opnieuw moet vaststellen. Op ICT-gebied wordt hard- en software toekomstbestendig gemaakt. Tevens wordt de digitale veiligheid gewaarborgd. Projecten worden beheerst door richtlijnen die zijn vastgelegd in Groningen Seaports-Kompas. Dit is een bedrijfsbrede toegepaste methodiek voor projectmanagement. Daarnaast past de Groningen Seaports assetmanagement toe om uitval en (onderhouds)kosten van assets beter te beheersen.

Financiële risico's

Dit betreft risico's en onzekerheden met betrekking tot de financiële positie en de mogelijkheden om financiering aan te trekken. Het beleid ter afdekking van financiële risico's is vastgelegd in het Treasurystatuut en kent een aantal doelstellingen. Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Doel van het beleid is verder het verkrijgen en handhaven van toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities en bescherming van de organisatie tegen ongewenste financiële risico's. Het beleid wordt ondersteund door het realiseren van adequate informatiestromen. De belangrijkste en meest relevante risico's voor Groningen Seaports worden hieronder beschreven.

Renterisico

In 2016 is de herfinanciering van Groningen Seaports gerealiseerd. Een groot gedeelte van de kasgeldleningen is daarbij omgezet in langlopende leningen. Het renterisico is per ultimo 2020 voor ongeveer 90% van het vreemd vermogen afgedekt. Hiermee is de continuïteit van de financiering gegarandeerd. Voor afdekking van het renterisico is een derivaat afgesloten. € 100 miljoen van de langlopende leningen samen met de kasgeldleningen wordt volledig geborgd door de Gemeenschappelijke Regeling Groningen Seaports. Daarnaast is er een borgstelling van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports voor de collaterale storting die uit hoofde van het derivaat moet worden gedaan.

Liquiditeitsrisico

Voor beheersing van het liquiditeitsrisico worden periodiek liquiditeitsbegrotingen opgesteld welke zo nodig door tussentijdse monitoring kunnen worden bijgesteld. In de liquiditeitsbegrotingen wordt rekening gehouden met de beperkte beschikbaarheid van liquide middelen en de margin call met betrekking tot het afgesloten derivaat. Voor een toelichting op de liquiditeitsrisico's van de renteswap wordt verwezen naar de toelichting op de renteswap (zie deel II).

Kredietrisico

Groningen Seaports handelt met kredietwaardige partijen en heeft procedures opgesteld om de kredietwaardigheid van deze partijen te controleren. Tevens zijn er richtlijnen opgesteld om de omvang van het kredietrisico bij elke financiële instelling en debiteur te beperken. Bovendien bewaakt Groningen Seaports voortdurend haar vorderingen en hanteert de vennootschap een strikte aanmaningsprocedure. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor Groningen Seaports beheersbaar. Binnen de vennootschap zijn geen belangrijke concentraties van kredietrisico.

Tabel 4: Risicoprofiel – voornaamste risico's

Risico's	Beheersmaatregelen	Huidig ervaren risico	Beoogd ervaren risico
<i>(per categorie)</i>			
<i>Corporate</i>			
Politiek (PFAS, PAS)	Lobbyactiviteiten bij de relevante stakeholders Public affairs, public relations en politieke netwerken inzetten Bij aanvang betrokken bij definiëren van omgevingsvisie / bestemmingsplan		
Aandeelhouder (tegenstrijdige belangen, prioriteiten)	Aandeelhoudersstrategie, de havenvisie 2030 en 5-jaren bedrijfsplan Frequent overleg en afstemming met de aandeelhouder		
<i>Strategisch</i>			
Economie (geen groei, krimp aantal leads, faillissementen)	Actieve marketing en actieve communicatie Extra inspanning in marktwerking Stakeholder management Havengeldgaranties, holding garanties, financiële screening klanten Inhoudelijke ondersteuning bedrijven (financieel, nautisch, juridisch, technisch)		
Business intelligence (geen inzicht, laat reageren)	Jaarlijkse update strategie incl. doelenboom Regelmatige marktanalyse Deelname in diverse netwerken Lidmaatschap van brancheorganisaties		
CO2 (niet voldoen aan CO2 doelstellingen (energie sector))	Deelnemen aan de industrietafel Ondersteunen van initiatieven mbt energietransitie Actief meedenken met overheid en bedrijfsleven Focus op realiseren strategie Regie houden middels voorzitterschap klimaat Tafel		
<i>Operationeel</i>			
Milieu / bodem (vervuilde grond, bodemsanering)	Bodembeleid TO-meting en monitoring Milieuverzekering Monitoren vergunning en inspecties Bankgaranties voor negatieve waarden Holding garanties		
Milieu / bodem (vervuilde grond, nieuwe stoffen)	Deelnemen in het definiëren van de omgevingsvisie / bestemmingsplan Ontheffing voor tijdelijke natuur Actieve rol tav natuurprojecten		
Voorraad (beschikbaarheid van gronden)	Aankoopbeleid Reguliere afstemming met aandeelhouder en regionale politiek Samenwerken aan bestemmingsplannen ontwikkelen Strategische gebiedsontwikkeling		
Contract management (geen inzicht in rechten, volledigheid opbrengsten)	Contractenregister Contractenbeheer mbv assetmanagementsysteem Haveninformatieinformatiesysteem basis voor facturatie scheepvaart Analyse van de realisatie opbrengsten t.o.v. begroot in kwartaalrapporten		
Catastrofe (zware aardbeving of extreme weersomstandigheden)	Aardbevingbestendig ontwerpen en bouwen Monitoren eigen assets, assetmanagement Deelnemen aan diverse lopende trajecten o.a mbt aardbevingen en dijkverhoging Aansprakelijkheid van de staat is wettelijk geregeld (aardbevingsschade)		
<i>Financieel</i>			
Debiteuren	Debiteurenbeheer Pro-actief plan van aanpak bij betalingsmoeilijkheden klanten Check op kredietwaardigheid, structurele monitoring		
Rente	Treasurybeleid Rente derivaat Relatiemanagement banken		

Impairment

Groningen Seaports beoordeelt per balansdatum of een materieel actief of groep van materiele vaste activa een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Op grond van informatie uit externe en interne bronnen zijn er geen aanwijzingen, noch is het waarschijnlijk dat sprake is van een bijzondere waardevermindering. Een impairment toets heeft derhalve niet plaatsgevonden.

COVID-19

De uitbraak van COVID-19 heeft invloed op de wereldeconomie, als ook op de omgeving waarin Groningen Seaports opereert. Groningen Seaports heeft zich vanaf het begin van de uitbraak van COVID-19 gefocust op de kerntaken. Dit betekent dat is ingezet op het operationeel houden van de havens en havenactiviteiten, waardoor bedrijven in staat worden gesteld hun activiteiten te continueren. De uitbraak van COVID-19 heeft tot op heden een zeer beperkt effect gehad op de financiële positie en resultaten van Groningen Seaports.

Financieel

Het resultaat voor belastingen in 2020 is uitgekomen op € 13,8 miljoen (2019: € 1,5 miljoen). Ten opzichte van de gerealiseerde bedrijfsopbrengsten 2019 is sprake van een stijging van de opbrengsten van ca. € 56 miljoen. Het belangrijkste effect is de stijging uit hoofde van de grondverkoop (ca. € 56 miljoen hoger). Ten opzichte van de gerealiseerde bedrijfslasten 2019 is sprake van een stijging van de lasten van ca. € 44 miljoen. Dit wordt voornamelijk verklaard door hogere transactie gerelateerde kosten van € 40 miljoen als gevolg van meer afboeken van verkochte gronden naar de kosten.

De grootste infrastructurele investeringen in 2020 betroffen de investeringen in het bedrijventerrein Heveskes en het groot onderhoud aan wegen in het beheersgebied. De investeringsomvang kwam in 2020 met € 5,1 miljoen iets lager uit dan in 2019 (€ 7,1 miljoen).

In 2020 is een positieve operationele kasstroom gerealiseerd van € 44,7 miljoen (2019: € 18,8 miljoen positief). Met name de opbrengst vanuit grondverkoop heeft in 2020 geleid tot een positieve operationele kasstroom. De investeringskasstroom is als gevolg van investeringen in infrastructuur en deelnemingen op € 9,5 miljoen uitgekomen. Per saldo resteert een positieve kasstroom die met name gebruikt is het aflossen van leningen, in totaal is € 34,8 miljoen afgelost.

De current ratio bedraagt 0,88 (2019: 0,66). Deze liquiditeitsratio is gestegen omdat in 2020 de kortlopende schulden zijn afgelost, met name mogelijk gemaakt door grondverkoop. Gelet op de mogelijkheid tot geborgde kasgeldfinanciering is de liquiditeit toereikend. De solvabiliteitsratio is per ultimo 2020 46,5% (2019: 41,2%). De ruim hogere solvabiliteitsratio is het gevolg van positieve resultaat over 2020, inclusief belastinglatentie, en een afname van de (kortlopende) schulden.

Financieel meerjarenplan 2021–2025

De cijfers met betrekking tot resultaten en kasstromen zijn ontleend aan het Bedrijfsplan 2021–2025. Uit het financieel meerjarenplan blijkt dat er voor de jaren 2021 tot en met 2025 positieve resultaten worden verwacht.

Bedragen x €1.000

Tabel 5: Financieel meerjarenplan 2021-2025

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Resultaat na belastingen	357	17	221	185	1965
Afschrijvingen	10.113	10.493	11.018	11.470	11.367
Mutatie vlottende activa	425	425	425	425	425
Mutatie reserves & voorzieningen	179	179	179	179	179
Bouwrente	-369	-942	-967	-419	-102
Operationele kasstroom	10.705	10.171	10.875	11.839	13.834
Investeringskasstroom	-53.341	-42.089	-14.940	-4.212	224
Financieringskasstroom	42.636	31.918	4.064	-7.626	-14.057

Uitgangspunt van het Bedrijfsplan 2021-2025 is dat vanaf 2022 een werkbare oplossing zal zijn gevonden voor de PAS problematiek. Op basis van deze verwachting wordt vanaf 2022 een toename verwacht van de erfpachtopbrengsten, alsmede de hiermee samenhangende omzet uit scheepvaart. In samenhang met deze verwachte omzetstijging staat tevens een aantal substantiële investeringen in kades en infrastructuur gepland.

In de begrote resultaten is alleen voor 2021 en 2025 rekening gehouden met opbrengsten door grondverkopen. Deze verkopen komen voort uit het terrein Heveskes dat vanaf 2020 gereed gemaakt voor uitgifte. Indien, naast de geplande grondverkopen in 2021 en 2025, vestiging van een nieuw bedrijf geschiedt door middel van een grondverkooptransactie in plaats van erfpacht, zal de (eenmalige) invloed op het resultaat substantieel zijn.

Het bedrijfsplan 2021-2025 is opgesteld in de periode van COVID-19. De impact van de uitbraak van COVID-19 op de financiële resultaten van Groningen Seaports is beperkt.

Verslag van de Raad van Commissarissen Groningen Seaports 2020

Inleiding

De Raad van Commissarissen (RvC) heeft kennisgenomen van het verslag van de directie over het boekjaar 2020. De jaarrekening is opgesteld door de directie en de RvC en gecontroleerd door Ernst & Young Accountants (hierna: EY). De auditcommissie van de RvC heeft de jaarrekening uitvoerig besproken met de CFO van Groningen Seaports en EY. Vervolgens heeft de RvC de jaarrekening met de directie besproken en heeft EY de jaarrekening van een goedkeurende controleverklaring voorzien. Op 30 april 2021 wordt de jaarrekening ter vaststelling aan de algemene vergadering van aandeelhouders voorgelegd.

De RvC kijkt op 2020 terug als een jaar dat werd gedomineerd door de COVID-19 pandemie die zowel persoonlijk als economisch leed veroorzaakt, ook bij de bedrijven binnen het beheersgebied van Groningen Seaports, en die tevens de nodige flexibiliteit van Groningen Seaports en haar medewerkers vraagt. Wat voor de bedrijven en Groningen Seaports de gevolgen op de lange termijn zullen zijn, zal de komende jaren moeten blijken.

Daarnaast bleef de focus onverminderd op de gevolgen van de stikstofproblematiek waardoor investeringsinitiatieven werden vertraagd of zelfs helemaal tot stilstand kwamen, maar ook op de energietransitie en – in dat kader - de ontwikkelingen rondom waterstof. Ook de afspraken rondom het klimaatakkoord, alsmede de uitvoering van de aandeelhouderstrategie en de doelstellingen in de Havenvisie 2030 hadden in 2020 de aandacht van de RvC.

De RvC stelt de algemene vergadering voor om de jaarrekening van Groningen Seaports over 2020 vast te stellen en de directie van Groningen Seaports kwijting en decharge te verlenen aan voor het door hen in 2020 gevoerde beleid, alsmede kwijting en decharge te verlenen aan de commissarissen voor het door hen in 2020 uitgeoefende toezicht.

A. Strategie en toezicht

Bijeenkomsten RvC

De RvC houdt toezicht op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en staat de directie met raad ter zijde. De RvC kijkt bij de vervulling van zijn taak naar het belang van de vennootschap en neemt daarbij ook de relevante maatschappelijke aspecten in aanmerking. De wijze waarop de RvC zijn taak uitoefent, is vastgelegd in de statuten van Groningen Seaports en in het door de aandeelhouder vastgestelde reglement van de RvC. In dit verslag licht de RvC toe hoe de raad zijn toezichthoudende taak het afgelopen jaar heeft ingevuld.

In 2020 heeft de RvC negen keer vergaderd, waarvan drie vergaderingen in aanvulling op het reguliere vergaderschema plaatsvonden o.a. in verband met COVID-19. Om dezelfde reden hebben zes van de negen vergaderingen digitaal plaatsgevonden. Bij de vergaderingen was ook de directie aanwezig.

Naast deze vergaderingen heeft er vier keer een informeel overleg plaatsgevonden tussen leden van de RvC en de directie van Groningen Seaports. Op uitnodiging waren hierbij ook leden van het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports aanwezig. In verband met COVID-19 vonden drie van deze overleggen digitaal plaats. Voorts is er in verschillende vergaderingen aandacht besteed aan leiderschapsontwikkeling en strategische ontwikkelingen op het gebied van biograndstoffen en hernieuwbare grondstoffen, waterstof en datacentra. Ook heeft de RvC in een aparte sessie met de directie gesproken over risicomanagement binnen de organisatie, waarbij met name het onderscheid tussen strategisch, tactisch en operationeel aan de orde is geweest en in welke mate de mitigerende maatregelen het netto-effect op het risico beheersbaar maken.

Hoofdpunten van aandacht

Energietransitie:

- Stikstof

De energietransitie lijkt voornamelijk tegen te worden gehouden door de landelijke stikstofproblematiek waar ook in 2020 geen oplossing voor kwam. De vergunningverlening voor de industrie ligt ten gevolge hiervan nagenoeg stil. De RvC maakt zich hier onverminderd zorgen over, omdat Groningen Seaports hierdoor zo'n 3 miljard euro aan investeringen dreigt mis te lopen.

- Waterstof

In het voorjaar van 2020 kondigden Groningen Seaports samen met Gasunie en Shell aan om onder de naam NorthH2 het grootste groene waterstofproject van Europa te gaan ontwikkelen. Hiermee zet Groningen Seaports een grote stap voorwaarts in het kader van de energietransitie.

COVID-19

COVID-19 heeft vooralsnog een beperkte impact op de bedrijfsvoering en financiële resultaten van Groningen Seaports. De RvC en de directie blijven hierover in overleg en houden een vinger aan de pols. Ten gevolge van COVID-19 wordt er sinds maart 2020 door medewerkers en directie hoofdzakelijk vanuit huis gewerkt en vinden afspraken en overleggen nagenoeg allemaal digitaal plaats. Deze situatie vergde de nodige flexibiliteit van een ieder, ook van de RvC. De RvC constateert dat deze omschakeling naar digitaal werken goed is verlopen.

Bedrijventerrein Heveskes

In 2020 werd besloten fors te gaan investeren in de ontwikkeling van het Bedrijventerrein Heveskes, zodat het terrein gereed is op het moment dat hier vanuit de markt vraag naar komt. Dit bedrijventerrein is specifiek bestemd voor waterstof en biobased chemie.

Vennootschapsbelasting zeehavens

In 2020 heeft de directie verdere stappen gezet om tot een akkoord te komen met de Belastingdienst omtrent een afronding van het dossier invoering vennootschapsbelasting welke verplichting vanaf 2017 ook voor havenbedrijven geldt. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de fiscale positie in de jaarrekening.

Besluiten

De RvC heeft in 2020 acht directiebesluiten voor grondtransacties goedgekeurd. Er zijn twee besluiten voor een grondtransactie doorgeleid voor goedkeuring door de aandeelhouder.

Strategische onderwerpen en projecten

De RvC heeft zich in de loop van 2020 een aantal malen nadrukkelijk bezig gehouden met strategievorming. Daarbij is ook gesproken over de vertaling van de strategie naar de verdere ontwikkeling van de organisatie. Hiermee is een basis gelegd om een aantal strategische onderwerpen verder uit te werken. Deze zullen door de directie worden uitgewerkt en voor goedkeuring worden voorgelegd aan de RvC. De uitwerkingen zullen worden afgestemd met de aandeelhouder. Een overzicht:

- De RvC heeft met de directie gesproken over het aangaan van deelnemingen, de inzet van de verkoopopbrengsten en over de verbetering van de exploitatie van de onderneming waarbij de adviezen van de RvC door de directie zijn meegenomen voor verdere uitwerking;
- Er is veel aandacht besteed aan de mogelijkheden voor de komst van nieuwe bedrijven en over de ontwikkeling van bestaande bedrijven, aan gebiedsontwikkeling en -uitbreiding en aan strategische grondaankopen;
- Er is tevens uitvoerig gesproken over de koers richting een waterstofeconomie en om de provincie Groningen tot het hart hiervan te maken;
- De RvC heeft zich laten bijpraten over de ontwikkelingen met betrekking tot de ontwikkeling van het Chemport Innovation Center, de Industrietafel Noord-Nederland en de stikstofproblematiek.

Financiële rapportage

Door de directie werden kwartaalrapportages aan de RvC verstrekt waarin de actuele financiële resultaten waren opgenomen, afgezet tegen het budget voor 2020, de jaarverwachting 2020 en de resultaten van 2019. In de auditcommissie en de RvC zijn deze rapportages besproken, waarbij aandacht is besteed aan de operationele kosten en resultaten, de rendementsontwikkeling en de financierings- en liquiditeitspositie van de onderneming, alsmede aan het streven naar een positieve exploitatie. Overige onderwerpen die in de vergaderingen aan de orde kwamen zijn o.a. de acties die worden genomen bij tegenvallende resultaten en de aandacht voor risicomanagement.

In het kader van de werkgeversrol van de RvC hebben twee commissarissen een jaargesprek gevoerd met zowel de afzonderlijke directieleden, als met de beide directeuren gezamenlijk.

B. Kwaliteitsborging

Samenstelling en taakverdeling van de RvC

De verhouding man/vrouw in de RvC is ultimo het boekjaar drie mannelijke en twee vrouwelijke leden. Alle leden hebben de Nederlandse nationaliteit. De RvC bestaat ultimo 2020 uit de volgende leden:

- De heer L.C. (Bert) Bruggeman
- De heer H. (Herman) Roose (op aanbeveling Ondernemingsraad)
- De heer J. (Joop) Atsma (op voordracht provincie Groningen)
- Mevrouw D. (Dertje) Meijer (op voordracht gemeente Delfzijl)⁸
- Mevrouw J. (Jantje) Schiphorst (op voordracht gemeente Eemsmond)⁹.

Binnen de RvC bekleedt de heer Bruggeman de functie van voorzitter. De RvC wordt ondersteund door de secretaris van de vennootschap.

Aftreden en benoemingen

Bij de benoeming van zijn leden streeft de RvC naar een complementaire samenstelling wat betreft kennisgebieden en een zo divers mogelijke verdeling van zetels. De RvC was in 2020 het gehele jaar op volle sterkte. De leden Bruggeman en Roose vervullen hun commissariaat voor de tweede termijn; de leden Meijer, Schiphorst en Atsma vervullen een eerste termijn. Alle leden van de RvC zijn onafhankelijk in de zin van de Corporate Governance Code.

Permanente educatie

Nieuwe commissarissen ontvangen alle bedrijfsrelevante informatie en worden geïntroduceerd in de activiteiten binnen het havengebied. Daarnaast worden de commissarissen regelmatig bijgepraat over actuele ontwikkelingen. In verband met de maatregelen rondom COVID-19 heeft de RvC dit jaar geen bedrijfsbezoeken afgelegd.

Commissies

In lijn met de gedachten rond de professionalisering van intern toezicht en uitvoering van de governance richtlijnen functioneert binnen de RvC een auditcommissie conform het hiertoe door de RvC vastgestelde reglement. De auditcommissie heeft een adviserende functie voor de RvC en bereidt binnen haar taak de besluitvorming van de RvC voor. De auditcommissie bestaat uit de commissarissen H. Roose (voorzitter auditcommissie en financieel expert) en J. Schiphorst (financieel expert). De auditcommissie ziet toe op interne risicobeheersings- en controlesystemen, de financiële informatieverschaffing door de directie en op de rol van de interne auditfunctie. Ook let de auditcommissie erop dat de aanbevelingen van de accountant worden opgevolgd en ziet zij toe op de toepassingen van ICT. De auditcommissie heeft in 2020 zes keer vergaderd, waarvan vier keer digitaal. Bij deze vergaderingen is de CFO van Groningen Seaports steeds aanwezig geweest. De auditcommissie heeft de volgende onderwerpen besproken en hierover geadviseerd aan de RvC:

- de jaarrekening (in aanwezigheid van de accountant);
- de kwartaalrapportages;
- het auditplan;
- voorgenomen transacties;
- voorgenomen deelnemingen;
- de begroting en het bedrijfsplan.

⁸ De gemeente Delfzijl is samen met twee andere gemeentes ten gevolge van een gemeentelijke herindeling per 1 januari 2021 gefuseerd tot de gemeente Eemsdelta

⁹ De gemeente Eemsmond is samen met drie andere gemeentes ten gevolge van een gemeentelijke herindeling per 1 januari 2019 gefuseerd tot de gemeente Het Hogeland

Tevens heeft de auditcommissie overleg gehad met de externe accountant en is zij steeds geïnformeerd over de gesprekken met de Belastingdienst betreffende de vennootschapsbelastingverplichting.

Zelfevaluatie

De RvC evalueert regelmatig haar functioneren als geheel, alsmede dat van de individuele leden. Ook evalueert de RvC de wijze waarop de voltallige raad en de auditcommissie toezicht houden. Dit komt ook terug bij de tussentijdse contacten en mondelinge evaluaties tussen de leden buiten de formele vergaderingen, passend bij het streven van de RvC naar voortdurende verbetering. In september 2020 heeft de RvC een zelfevaluatie uitgevoerd welke de RvC helpt haar rol te optimaliseren.

Ondernemingsraad

Er heeft in 2020 eenmaal overleg plaatsgevonden tussen de Ondernemingsraad en een delegatie van de RvC. De RvC heeft het overleg als constructief en informatief ervaren. Gesproken is onder meer over de algemene gang van zaken van Groningen Seaports en de organisatieontwikkeling.

Algemene vergadering en aandeelhouder

Groningen Seaports heeft één aandeelhouder, te weten de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports. De RvC had in 2020 regelmatig en goed contact met de aandeelhouder. In de algemene vergadering van aandeelhouders van 7 mei 2020 heeft de aandeelhouder de jaarrekening over 2019 vastgesteld en is over dat boekjaar decharge verleend aan directie en RvC. Verder is de RvC op uitnodiging aanwezig geweest bij, en heeft deelgenomen aan vergaderingen van het Algemeen Bestuur (AB) van de Gemeenschappelijke Regeling Groningen Seaports waar werd besloten over de wijze waarop het stemrecht van de Gemeenschappelijke Regeling Groningen Seaports als aandeelhouder van de vennootschap werd uitgeoefend. De voorzitter van de RvC heeft voorts regelmatig voortgangs- en agenda overleggen gevoerd met de directie. Ook heeft de voorzitter van de RvC op incidentele basis individuele gesprekken gevoerd met leden van het management team.

Beloningsbeleid

De bezoldiging van de directie en RvC valt binnen de normen van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De bezoldiging wordt jaarlijks geïndexeerd. Hoewel niet wettelijk voorgeschreven, volgt Groningen Seaports de WNT.

Dankwoord

De RvC bedankt de medewerkers en directie van de vennootschap voor het vele werk dat in 2020 met succes is verricht. Ondanks het uitbreken van de COVID-19 pandemie waardoor thuiswerken de nieuwe norm werd, is door een ieder hard doorgewerkt om doelen te behalen. De gesprekken die de commissarissen individueel en als raad in de organisatie hebben gevoerd zijn open en transparant geweest. Veel aandacht is daarbij besteed aan de gevolgen van COVID-19 voor onder andere de werkdruk, maar ook aan een robuuste en toekomstbestendige financiële basis onder de vennootschap. De RvC wil zich met de organisatie blijven richten op een toekomst waarin met vertrouwen wordt gewerkt aan de realisatie van de doelstellingen van Groningen Seaports.

Bert Bruggeman

Voorzitter Raad van Commissarissen Groningen Seaports

Hoofd- en nevenfuncties leden Raad van Commissarissen 2020

Dhr. L.C. (Bert) Bruggeman

Hoofdfunctie

- Toezichthouder en adviseur

Nevenactiviteiten

- Voorzitter Raad van Toezicht Noordwest Ziekenhuisgroep Alkmaar/Den Helder
- Vicevoorzitter Raad van Toezicht Stichting Dimence Groep Deventer (tot 1 april 2020)
- Lid Raad van Commissarissen Brightlands Maastricht Health Campus B.V.

Dhr. H. (Herman) Roose

Hoofdfunctie

- CEO/aandeelhouder Steel Tower Europe Group B.V.
- Algemeen directeur/aandeelhouder THR Marine B.V.

Nevenactiviteiten

- Bestuurslid Stichting Drenthe Kunst Cultuur & Natuur
- Bestuurslid Stichting Noordelijk Cultuur Fonds

Dhr. J. (Joop) Atsma

Hoofdfunctie

- Voorzitter Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK)
- Voorzitter VOTOB

Nevenactiviteiten

- Lid Eerste Kamer der Staten-Generaal
- Voorzitter Stichting TVM Foundation
- Voorzitter Stichting Fraude Aanpak Detailhandel
- Lid Raad van Advies Arriva
- Lid Algemeen Bestuur VNO-NCW

Mw. D. (Dertje) Meijer

Hoofdfunctie

- Directeur Coöperatie i.o. Food Center Amsterdam

Nevenactiviteiten

- Bestuurslid Stichting Amsterdam Museum Fonds
- Lid Raad van Advies Jinc
- Lid Raad van Advies Stichting Emma at Work
- Lid algemeen bestuur Stichting Ubbo Emmius Fonds (RUG)
- Lid Outer Circle Van Ede & Partners
- Commissaris Ontwikkeling Maatschappij Airport Lelystad Almere (OMALA) N.V. (per 1 oktober 2020)

Mw. J. (Jantje) Schiphorst

Hoofdfunctie

- CFO NDC Mediagroep (tot 1 juli 2020)
- Bestuurder Stichting Economic Board Groningen (per 1 december 2020)

Nevenactiviteiten

- Commissaris Stichting Economic Board Groningen (tot 1 december 2020)
- Bestuurslid VNO-NCW en MKB-Groningen.

Deel 2: JAARREKENING

A. Balans

Voor winstbestemming

Bedragen x € 1.000

	Ref.	31-12-2020	31-12-2019
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	417.141	462.964
Financiële vaste activa	2	48.987	3.032
Totaal Vaste activa		466.128	465.996
Vlottende activa			
Vorderingen	3	90.970	86.308
Liquide middelen	4	4.332	4.011
Totaal Vlottende activa		95.302	90.319
TOTAAL ACTIVA		561.430	556.315
PASSIVA			
Eigen Vermogen			
Geplaatst aandelenkapitaal	5	198.058	198.058
Overige reserves	5	30.264	29.804
Resultaat verslagjaar	5	32.553	460
Totaal Eigen Vermogen		260.875	228.322
Voorzieningen	6	10.667	7.954
Langlopende schulden	7	181.806	183.256
Kortlopende schulden	8	108.082	136.783
TOTAAL PASSIVA		561.430	556.315

B. Winst-en-verliesrekening

Bedragen x € 1.000

	Ref.	2020	2019
Bedrijfsopbrengsten			
Netto omzet	9	90.212	33.882
Overige opbrengsten	10	3.062	3.158
Totaal Bedrijfsopbrengsten		93.274	37.041
Bedrijfslasten			
Salarissen	11	6.642	7.428
Sociale lasten	11	1.746	1.773
Afschrijvingen	12	9.386	9.049
Overige kosten	13	54.694	9.457
Totaal Bedrijfslasten		72.468	27.708
OPERATIONEEL RESULTAAT		20.806	9.333
Resultaat Deelnemingen	14	371	-401
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	15	259	181
Financiële lasten	15	-7.623	-7.598
Totaal Financiële baten en lasten		-7.364	-7.417
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN		13.813	1.514
Belastingen	16	-18.740	1.054
NETTO RESULTAAT NA BELASTINGEN		32.553	460

C. Overzicht van het totaalresultaat 2020

Bedragen x € 1.000

	2020	2019
Nettoresultaat na belastingen	32.553	460
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	-	-
Totaalresultaat	32.553	460

D. Kasstroomoverzicht

Bedragen x € 1.000

	2020	2019
Operationeel bedrijfsresultaat	20.806	9.333
Correctie operationele kasstroom grondtransacties	20.074	
Afschrijvingen	9.386	9.049
Mutatie werkkapitaal	-1.478	-25.692
Mutatie voorzieningen / deelnemingen	2.662	-1.609
Uit bedrijfsactiviteiten	51.450	-8.919
Ontvangen rente	177	86
Betaalde rente	-8.130	-8.433
Betaalde vennootschapsbelasting	1.204	-1.578
	-6.749	-9.925
Kasstroom uit operationele activiteiten	44.701	-18.844
Investeringsactiviteiten		
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiele vaste activa	-4.953	-7.233
Desinvesteringen in materiele vaste activa	-104	1.623
Bijdragen derden	660	322
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in financiële vaste activa	-5.565	-620
Desinvesteringen in financiële vaste activa	432	2.672
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-9.530	-3.236
Financieringsactiviteiten		
Financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit leningen	70.900	39.800
Aflossingen leningen	-105.750	-26.750
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-34.850	13.050
Mutatie liquide middelen	321	-9.030
Saldo liquide middelen begin verslagperiode	4.011	13.041
Saldo liquide middelen einde verslagperiode	4.332	4.011
Mutatie liquide middelen	321	-9.030

E. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de jaarrekening

Verslaggevingskader

De jaarrekening over 2020 is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activiteiten

Groningen Seaports is een naar Nederlands recht opgerichte Naamloze Vennootschap, statutair gevestigd te Delfzijl (KvK-nummer 58141057). De voornaamste activiteiten bestaan uit: het beheren, ontwikkelen en exploiteren van de havens in Delfzijl en de Eemshaven met bijbehorende haventerreinen en niet haven-gebonden terreinen, het aan derden uitgeven van deze terreinen, het ondersteunen van het Havenschap bij de uitoefening van haar taken, het verrichten of doen verrichten van alle andere werkzaamheden op industrieel, commercieel en financieel gebied. De jaarrekening is opgesteld op basis van het continuïteitsbeginsel.

Oordelen en schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van de activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Lijst van kapitaalbelangen

Niet geconsolideerde maatschappijen en kapitaalbelangen, gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde:

- NV Ontwikkelingsmaatschappij Rail Service Centre Groningen (RSCG) - Groningen Railport te Veendam: 65,92%-deelneming (2019: 65,92%-deelneming);
- Fivelpoort Beheer BV te Delfzijl: 100%-deelneming (2019: 100%-deelneming).
- Zonnepark Valgenweg BV te Delfzijl: 25%-deelneming (2019: nvt)
- Sunports Delfzijl BV te Rotterdam: 49%-deelneming (2019: nvt)
- Helios Eemshaven BV te Eemshaven: 20%-deelneming (2019: nvt)

Hoewel bovenstaande deelnemingen allen zijn gekwalificeerd als groepsmaatschappijen van Groningen Seaports, worden deze groepsmaatschappijen op grond van artikel 2:407 lid 1 BW niet geconsolideerd, omdat de gezamenlijke betekenis van deze groepsmaatschappijen te verwaarlozen is ten opzichte van Groningen Seaports als geheel.

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen en het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Algemeen

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard

zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en bijdragen van derden. De onder de materiële vaste activa opgenomen 'Materiële vaste activa in aanbouw' zijn opgenomen voor zover de prestatie door de tegenpartij is gerealiseerd.

De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. In de vervaardigingsprijs van projecten wordt de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend opgenomen. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

De in erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs minus eventuele investeringssubsidies en indien van toepassing cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. In de jaren voor de verzelfstandiging werden de in erfpacht uitgegeven gronden gewaardeerd tegen eerste uitgifteprijs. Per verzelfstandigingsdatum (14 juni 2013) is verondersteld dat de boekwaarde van de in erfpacht uitgegeven gronden de historische kostprijs betreft ("deemed cost") rekening houdend met eventuele lagere opbrengstwaarde.

Het groot onderhoud van de activa wordt geactiveerd en afgeschreven op basis van de verwachte levensduur. De reguliere jaarlijkse onderhoudskosten worden op het moment van realisatie ten laste van het resultaat gebracht. Indien de verwachting omtrent de afschrijvings-methode, gebruiksduur en/of restwaarde in de loop van de tijd wijzigingen ondergaat, worden zij als een schattingswijziging verantwoord. Een materieel vast actief wordt niet langer in de balans opgenomen na vervreemding of wanneer geen toekomstige prestatie-eenheden van het gebruik of de vervreemding worden verwacht. De bate of last die voortvloeit uit de desinvestering wordt in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Bijzondere waardeverminderingen van materiële vaste activa

Groningen Seaports beoordeelt op elke balansdatum of een materieel vast actief of groep van materiële vaste activa een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Groningen Seaports onderkent één groep van materiële vaste activa/kasstroom genererende eenheden, namelijk de gezamenlijke havens van Delfzijl (zeehaven en de binnenhavens) en de Eemshaven.

Voor alle categorieën materiële vaste activa (kasstroom genererende eenheden) die tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs worden gewaardeerd, wordt bij aanwezigheid van objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen een impairmenttoets uitgevoerd. Indien uit deze toets blijkt dat er sprake is van een bijzondere waardevermindering dan wordt de omvang van dit verlies bepaald en als bijzondere waardevermindering in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Terugneming

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Financiële vaste activa

Niet geconsolideerde deelnemingen waarin Groningen Seaports invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van Groningen Seaports in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten en haar aandeel in de directe mutaties in het eigen vermogen vanaf het moment van verwerving verminderd met haar aandeel in de dividenduitkeringen. In de winst-en-verliesrekening wordt het aandeel van Groningen Seaports in het resultaat van de deelnemingen opgenomen.

Indien de waarde van de deelneming volgens de vermogensmutatiemethode nihil is geworden, wordt deze methode niet langer toegepast en blijft de deelneming bij ongewijzigde omstandigheden op nihil gewaardeerd. Hierbij worden andere langlopende belangen in de deelneming die feitelijk worden aangemerkt als een onderdeel van de netto-investering, ook meegenomen. Indien en voor zover geheel of ten dele voor de schulden van de deelneming wordt ingestaan respectievelijk een feitelijke verplichting bestaat de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt zo nodig een voorziening opgenomen. Een vervolgens verkregen aandeel in de winst van de deelneming wordt pas weer verwerkt indien en voor zover het cumulatief niet-verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen.

De langlopende vorderingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderverschillen. Baten en lasten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt zodra de vorderingen aan een derde worden overgedragen of een bijzondere waardevermindering ondergaan, alsmede via het amortisatieproces.

Latente belastingvorderingen

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de boekwaarden die in deze jaarrekening gevolgd worden anderzijds. De berekening van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen geschiedt tegen de belastingtarieven die op het einde van het boekjaar gelden, of tegen de tarieven die in de komende jaren gelden, voor zover deze zijn doorgevoerd in de Wet op de vennootschapsbelasting. Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd indien het waarschijnlijk is dat voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee verliezen kunnen worden gecompenseerd en verrekening-mogelijkheden kunnen worden benut. Belastinglatenties worden gewaardeerd op nominale waarde. De latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd voor zover de vorderingen en verplichtingen onderdeel uitmaken van dezelfde fiscale eenheid en voor zover deze eenzelfde looptijd hebben.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde, vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs minus een eventuele benodigde voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder liquide middelen worden verstaan kasmiddelen en de tegoeden op bankrekeningen.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit Geplaatst aandelenkapitaal, Overige reserves en Resultaat boekjaar.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd indien de groep op balansdatum een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft waarvan het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang betrouwbaar is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Tenzij anders vermeld, worden voorzieningen gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien het effect van de tijds waarde materieel is, worden de voorzieningen gewaardeerd tegen de contante waarde.

De grondslag nominale waarde geldt voor de opgenomen voorzieningen nazorg baggerspeciostortplaatsen, geluidsisolatie, jubileum personeel, personele regelingen en sanering terreinen.

Indien het waarschijnlijk is dat voor uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen een vergoeding van een derde zal worden ontvangen, wordt deze vergoeding gepresenteerd als een afzonderlijk actief.

Langlopende schulden

Bij de eerste opname van langlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde verminderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten. De langlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode. Winst of verlies worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen zodra de verplichtingen niet langer op de balans worden opgenomen, alsmede via het amortisatieproces.

De geamortiseerde kostprijs is het bedrag waarvoor een financieel actief of financiële verplichting bij de eerste verwerking in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde cumulatieve amortisatie van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag en verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

Kortlopende schulden

De overige kortlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode. Winst of verlies worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen zodra de verplichtingen niet langer op de balans worden opgenomen, alsmede via het amortisatieproces.

Financiële instrumenten

Groningen Seaports maakt gebruik van een afgeleid financieel instrument (renteswap) ter afdekking van de gelopen risico's betreffende renteschommelingen. Ten aanzien van het rentederivaat wordt hedge-accounting toegepast. In geval sprake is van kostprijs hedge-accounting en voor zover sprake is van ineffectiviteit (de nominale waarde van de renteswap overstijgt de afgedekte positie, zijnde de te betalen rente over de toekomstige nog op te nemen kasgeldleningen), is de lagere marktwaarde van de renteswap tot waardering gebracht. De marktwaarde van de renteswap wordt onder meer bepaald door de marktrente en de verwachte ontwikkeling daarvan in relatie tot de contractuele rente.

Derivaten met toepassing van kostprijs-hedge-accounting

De afdekkingen worden volgens kostprijs-hedge-accounting verwerkt, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- documentatie van de algemene hedge-strategie, hoe de hedge-relaties passen in de doelstellingen van risicobeheer en de verwachting aangaande de effectiviteit van deze hedge-relaties;
- documentatie van de in het soort hedge-relatie betrokken hedge-instrumenten en afgedekte posities;
- verwerking van de ineffectiviteit in de winst-en-verliesrekening.

De afdekkingen die aan deze strikte voorwaarden voor hedge-accounting voldoen, worden als volgt verantwoord.

De waardering van het derivaat is afhankelijk van de afgedekte post en is als volgt:

- Indien de afgedekte (geamortiseerde) post tegen kostprijs in de balans wordt verwerkt, dan wordt ook het derivaat tegen kostprijs gewaardeerd;
- Zolang de afgedekte post in de kostprijs-hedge nog niet in de balans is verwerkt, wordt ook het hedge-instrument niet gehewaardeerd. Indien de afgedekte post een monetaire post in vreemde valuta betreft, wordt het derivaat ook gewaardeerd tegen de contante koers op balansdatum. Indien het derivaat valuta-elementen in zich heeft, wordt het verschil tussen de contante koers die geldt op het moment van afsluiten van het derivaat en de termijnkoers waartegen het derivaat zal worden afgewikkeld, verdeeld over de looptijd van het derivaat.

De resultaatbepaling is als volgt:

- Op elke balansdatum wordt bepaald of er sprake is of is geweest van ineffectiviteit;
- Indien de kritische kenmerken van het hedge-instrument en van de afgedekte positie niet aan elkaar gelijk zijn of zijn geweest, is dit een indicatie dat de kostprijs-hedge een ineffectief deel bevat;
- Indien en voor zover de ineffectiviteit per balansdatum op cumulatieve basis in een verlies resulteert, wordt de ineffectiviteit verwerkt in de winst-en-verliesrekening;
- Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot een financieel actief of een financiële verplichting, dan worden de daarmee verbonden nog niet in het resultaat verwerkte winsten of verliezen in dezelfde periode(n) in de winst-en-verliesrekening verantwoord als waarin het verkregen actief/aangegane verplichting van invloed is op het resultaat. Indien wordt verwacht dat een (deel van een) verlies dat nog niet in de winst-en-verliesrekening is verwerkt, in de toekomst niet met een tegengestelde winst uit de afgedekte positie wordt gecompenseerd, dan wordt dit verlies direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Kostprijs-hedge-accounting wordt beëindigd indien:

- Het hedge-instrument afloopt, wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend. Het cumulatieve gerealiseerde resultaat op het hedge-instrument dat nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt toen er sprake was van een effectieve hedge, wordt afzonderlijk in de overlopende posten in de balans verwerkt tot de afgedekte transactie plaatsvindt;
- De hedge-relatie niet meer voldoet aan de criteria voor hedge-accounting. Indien de afgedekte positie een in de toekomst verwachte transactie betreft, vindt de verwerking van de hedge-resultaten als volgt plaats:
 - Indien de verwachte transactie naar verwachting nog plaatsvindt, wordt hedge-accounting vanaf dat moment stopgezet. Het hiermee samenhangende cumulatieve resultaat op het hedge-instrument dat in de periode waarin de hedge effectief was buiten de winst-en-verliesrekening of off-balance was gehouden, blijft afhankelijk van de situatie off-balance of op de balans.
 - Indien de verwachte transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt, wordt het hiermee samenhangende cumulatieve resultaat op het hedge-instrument dat in de periode waarin de hedge effectief was buiten de winst-en-verliesrekening of off-balance was gehouden, naar de winst-en-verliesrekening overgebracht.

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Leasing

De beoordeling of een overeenkomst (waaronder een erfpachtovereenkomst) een lease bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract. Het contract wordt aangemerkt als een leaseovereenkomst als de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van een specifiek actief of de overeenkomst het recht van het gebruik van een specifiek actief omvat.

Groningen Seaports als lessee

Groningen Seaports is lessee ten aanzien van een aantal financial lease contracten. In geval van financiële leasing (waarbij de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom van het lease-object geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen) worden het lease-object en de daarmee samenhangende schuld bij het aangaan van de overeenkomst in de balans verwerkt tegen de reële waarde van het lease-object op het moment van het aangaan van de leaseovereenkomst of, indien dit lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. De initiële directe kosten van de lessee worden opgenomen in de eerste verwerking van het actief. De leasebetalingen worden gesplitst in rentelasten en aflossing van de uitstaande verplichting, waarmee een constante rentevoet wordt bereikt over de resterende netto-verplichting.

Het geactiveerd lease-object wordt afgeschreven over de kortste termijn van de leaseperiode of de gebruiksduur van het object, in geval er geen redelijke zekerheid is dat de lessee aan het einde van de leaseperiode eigenaar wordt. In geval van operationele leasing worden de leasebetalingen lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Groningen Seaports als lessor

Groningen Seaports is lessor ten aanzien van een aantal operational lease contracten. Bij operationele lease worden de leasebaten op tijdsevenredige basis over de leaseperiode ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Initiële directe kosten worden toegerekend over de leaseperiode tegenover de leasebaten. De uitgegeven erfpachtcontracten worden gekwalificeerd als operationele leasing.

Groningen Seaports is lessor ten aanzien van een financial lease contract. Bij financial lease wordt de contante waarde van de in de toekomst te ontvangen leasetermijnen opgenomen. Het verschil tussen de contante waarde van de in de toekomst te ontvangen leasetermijnen van de lessee en de boekwaarde van het actief wordt als omzet in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Netto-omzet

Onder netto omzet wordt verstaan de omzet die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd onder aftrek van kortingen en van over de omzet geheven belastingen. De omzet heeft voornamelijk betrekking op in rekening gebrachte havengelden, verkoop gronden en inkomsten uit exploitatie van terreinen en faciliteiten.

Scheepvaart

De opbrengsten uit hoofde van exploitatie van de havens (waaronder havengelden, kadegelden en ligplaatsgelden) worden toegerekend aan het jaar waarin de prestatie door Groningen Seaports is geleverd.

Exploitatie van terreinen

De opbrengsten uit hoofde van de exploitatie van terreinen (waaronder uitgifte van gronden in erfpacht, verhuur van gronden en verlening van opstalrechten) worden verwerkt naar rato van de verrichte prestaties.

Verkoop van gronden

Opbrengst uit verkoop van gronden wordt in de winst-en-verliesrekening verwerkt als alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's met betrekking tot de gronden zijn overgedragen aan de koper, het bedrag van de opbrengst op betrouwbare wijze kan worden bepaald en ontvangst van de opbrengst waarschijnlijk is.

Verlenen van diensten aan derden

Indien het resultaat van een transactie aangaande het verlenen van een dienst betrouwbaar kan worden geschat en ontvangst van de opbrengst waarschijnlijk is, wordt de opbrengst met betrekking tot die dienst verwerkt naar rato van de verrichte prestaties.

Rente

Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de winst-en-verliesrekening verwerkt rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen, waarin de opbrengsten zijn gederfd dan wel waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. Subsidies en bijdragen met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en per saldo als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Kosten

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Personeelslasten

De uit de arbeidsvoorwaarden voortvloeiende kosten voor salarissen, pensioenen en sociale lasten worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Rente

Rente wordt toegerekend aan de opeenvolgende verslagperioden naar rato van de resterende hoofdsom. (Dis)agio en aflossingspremies worden als rentelast aan de opeenvolgende verslagperioden toegerekend zodanig dat tezamen met de over de lening verschuldigde rentevergoeding de effectieve rente in de winst-en-verliesrekening wordt verwerkt en in de balans de amortisatiewaarde van de schuld. Periodieke rentelasten en soortgelijke lasten komen ten laste van het jaar waarover zij verschuldigd worden.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op materiële vaste activa worden gebaseerd op de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Indien extra wordt afgeschreven, wordt dit toegelicht. Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt de omvang van het verlies (bijzondere waardevermindering) bepaald en in de winst-en-verliesrekening verwerkt in het jaar waarin de bijzondere waardevermindering haar oorsprong vindt.

Schattingswijziging afschrijvingen

Op basis van nieuwe inzichten is de maximale range voor de afschrijvingstermijnen voor de categorieën materiële vaste activa in aanbouw en overige materiële vaste activa aangepast van 33,33% naar 20,00%.

Vennootschapsbelasting

Alle aandelen van Groningen Seaports worden gehouden door een publieksrechtelijk rechtspersoon (GR Havenschap Groningen Seaports). Op grond van art. 2 lid 3 en 7 van de wet op de Vennootschapsbelasting waren de activiteiten van Groningen Seaports tot en met 31 december 2016 vrijgesteld van de heffing van vennootschapsbelasting. Vanaf 1 januari 2017 is dit artikel vervallen en is Groningen Seaports wel vennootschapsbelastingplichtig.

Uitvloeisel van de invoering van de belastingplicht ingaande 1 januari 2017 is dat een fiscale openingsbalans naar de situatie per 1 januari 2017 is opgesteld. De onderscheiden balansposten dienen op de fiscale openingsbalans te worden gewaardeerd naar de waarde in het economisch verkeer. Groningen Seaports is reeds geruime tijd doende geweest om ten behoeve van de waardering van de balansposten informatie te verzamelen en op basis hiervan, mede met behulp van externe deskundigheid op het gebied van waardering en taxatie, te komen tot een bepaling van de waarde van de activa en passiva van Groningen Seaports per 1 januari 2017 in het economisch verkeer.

De fiscale openingsbalans is ten tijde van het opmaken van de jaarrekening 2020 nog onderwerp van bespreking met de Belastingdienst. De besprekingen zijn dusdanig gevorderd dat in de jaarrekening 2020 de door de directie thans meest gerede schatting van de fiscale openingsbalans is opgenomen. De thans meest gerede schatting leidt tot een per saldo actieve belastinglatentie. De onzekerheid betreft de jaarwinstbepaling welke geen onderdeel zijn van de latenties.

De belasting over het resultaat omvat de belasting over het resultaat van het verslagjaar en latente belastingen. De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscale compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-afrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingsschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Acute belastingen

De belastingen worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat uitgaande van het geldende belastingtarief, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-afrekbare kosten. De belastingvorderingen en belastingverplichtingen worden gesaldeerd indien is voldaan aan de algemene voorwaarden voor saldering. Tussen de vennootschap en haar Nederlandse groepsmaatschappijen bestaat geen fiscale eenheid.

Latente belastingen

Voor alle belastbare tijdelijke verschillen tussen de commerciële en fiscale balanswaardering, wordt een latente belastingverplichting opgenomen. Voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de commerciële en fiscale balanswaardering en voor beschikbare voorwaartse verliescompensatie wordt een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn voor verrekening. De latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen onder de financiële vaste activa respectievelijk voorzieningen.

De waardering van latente belastingverplichtingen en -vorderingen wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de vennootschap, per balansdatum, voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van activa, voorzieningen, schulden of overlopende passiva. Hierbij wordt uitgegaan van het geldende belastingtarief. De latente belastingverplichtingen en vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd indien de vennootschap een in rechte afdwingbaar recht heeft om actuele belastingvorderingen te salderen met actuele belastingverplichtingen en de uitgestelde belastingvorderingen en de uitgestelde belastingverplichtingen verband houden met winstbelastingen die betrekking hebben op dezelfde fiscale eenheid en door dezelfde belastingautoriteit worden geheven.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

F. Toelichting op de balans

1. Materiële vaste activa

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Gronden en erfpacht	Infra-structuur	Materiële vaste activa in aanbouw	Gebouwen	Overige vaste activa	Totaal
Aanschafwaarde 31-12-2019	192.514	320.720	12.013	6.522	16.510	548.279
Cumulatieve afschrijvingen	-	-70.444	-	-1.834	-13.037	-85.315
Boekwaarde 31-12-2019	192.514	250.277	12.014	4.687	3.471	462.964
Investerings	830	56	4.251	-	-	5.137
Desinvesterings	-40.366	-558	-	-	-	-40.924
Bijdragen derden	-	-	-650	-	-	-650
Ingebruikneming activa	11.217	-12.022	-1.373	59	2.118	0
Afschrijvingen	-	-8.258	-	-214	-914	-9.386
Boekwaarde 31-12-2020	164.195	229.495	14.242	4.532	4.675	417.141
Cumulatieve afschrijvingen	-	-78.702	-	-2.048	-13.951	-94.702
Aanschafwaarde 31-12-2020	164.195	308.197	14.242	6.580	18.626	511.842

Gronden en erfpachtterreinen

De gronden en erfpachtterreinen hebben betrekking op de nog in erfpacht uit te geven/te verkopen gronden en de in erfpacht uitgegeven terreinen.

De verdeling van de post gronden en erfpachtterreinen is als volgt:

Bedragen x € 1.000

	31-12-2020	31-12-2019
Uit te geven gronden	600 42.684 682 ha.	52.493
Terreinen uitgegeven in erfpacht	375 121.511 362 ha.	140.021
	164.195	192.514

Voorraad gronden (nog in erfpacht uit te geven/te verkopen)

Van de voorraad grond met een boekwaarde van € 42.684.000 (2019 € 52.493.000) is Groningen Seaports NV geen juridisch, maar wel economisch eigenaar door middel van financiële leasecontracten (erfpachtcontracten). Voor een nadere toelichting op deze contracten wordt verwezen naar de toelichting op financiële lease onder de niet in de balans opgenomen regelingen.

In erfpacht uitgegeven terreinen

De in erfpacht uitgegeven terreinen betreffen operationele leaseovereenkomsten. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de toelichting op operationele lease onder de niet in de balans opgenomen regelingen.

Infrastructuur

Onder infrastructuur zijn de in gebruik genomen infrastructurele werken opgenomen. Het betreft hier met name havenbekkens, kaden, wegen, steigers en utilitaire voorzieningen zoals stoomleidingen. De jaarlijkse onderhoudskosten komen ten laste van de exploitatie.

Materiële vaste activa in aanbouw

Onder Materiële vaste activa in aanbouw zijn de investeringsprojecten opgenomen die nog niet gereed zijn dan wel nog niet in gebruik zijn genomen. De infrastructurele werken die gereed zijn dan wel in gebruik zijn genomen worden opgenomen onder de post 'Infrastructuur'. Ook in 2020 is om die reden een deel van de Materiële vaste activa in aanbouw overgeboekt naar Infrastructuur. De grootste projecten welke worden verantwoord onder de Materiële vaste activa in aanbouw betreffen de ophoging van Energypark West en de investeringen op het bedrijventerrein Heveskes.

In de vervaardigingsprijs van projecten wordt rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend opgenomen. De toegerekende bouwrente is gebaseerd op de werkelijk betaalde rente en de cumulatieve investering in de projecten en bedraagt voor 2020 € 29.000. De overige betaalde rente is ten laste gebracht van het resultaat.

Bedrijfsgebouwen en overige vaste activa

De bedrijfsgebouwen betreft met name het kantoorgebouw aan de Handelskade Oost in Delfzijl. De jaarlijkse onderhoudskosten komen ten laste van de exploitatie.

Toelichting

Afschrijvingen

De afschrijvingen worden berekend op basis van een vast percentage van de kosten van aanschaf of vervaardiging (lineaire afschrijving) waarbij rekening wordt gehouden met de geschatte economische gebruiksduur. Bij infrastructurele werken vindt de eerste afschrijving plaats in het jaar waarop het actief beschikbaar is voor beoogd gebruik. Op overige investeringen wordt afgeschreven vanaf het moment van levering of bij ingebruikname. Op gronden wordt niet afgeschreven. Op materiële vaste activa in aanbouw vindt afschrijving plaats op indien deelprojecten gereed zijn gekomen en in gebruik zijn genomen.

De afschrijvingstermijnen zijn als volgt:

Asset	Percentage	Jaren
Gronden en terreinen	-	-
Infrastructuur	1,33% - 20%	5 – 75
Materiële vaste activa in aanbouw	1,33% - 20%	5 - 75
Bedrijfsgebouwen	2,50% - 20%	5 - 40
Overige materiele vaste activa	2,00% - 20%	5 - 50

Impairment

Groningen Seaports beoordeelt per balansdatum of een materieel actief of groep van materiele vaste activa een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Op grond van informatie uit externe bronnen en interne bronnen zijn er geen aanwijzingen bekend dan wel waarschijnlijk dat sprake is van een bijzondere waardevermindering. Een impairment toets heeft derhalve niet plaatsgevonden.

2. Financiële vaste activa

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
1 Deelnemingen	7.884	2.543
2 Langlopende vorderingen	662	489
3 Financial lease	20.943	-
4 Actieve belastinglatentie	19.498	-
Totaal Financiële vaste activa	48.987	3.032

2.1 Deelnemingen

Bedragen x € 1.000

Deelneming	31-12-2019	Aandeel in resultaat	Kapitaal-storting	31-12-2020
1 RSCG - Groningen Railport te Veendam (65,92%)	2.543	257	-	2.800
2 Fivelpoort Beheer BV te Delfzijl (100%)	-	-	-	0
3 Zonnepark Valgenweg BV (25%)	-	-	25	25
4 Sunport Delfzijl BV (49%)	-	73	4.692	4.765
5 Helios Eemshaven BV (20%)	-	-	294	294
Totaal deelnemingen	2.543	330	5.011	7.884

1 Het aandeel in het resultaat van Groningen Railport betreft het verwachte resultaat van 2020 en de verwerking van het definitieve resultaat van 2019.

2 De negatieve vermogenswaarde van Fivelpoort Beheer BV bedroeg per 1-1-2020 € 10.151.000. In 2020 is het definitieve resultaat van 2019 en het verwachte resultaat over 2020 verwerkt, samen bedraagt dit € 565.000 negatief. Als gevolg van de liquidatie van Fivelpoort CV die in 2019 is geëffectueerd is het kapitaal van Fivelpoort BV met € 605.000 verbeterd. Dit vloeit voort uit het kwijtschelden van schulden door participanten van Fivelpoort CV en een onderlinge schuldverhouding tussen Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV die door Fivelpoort Beheer BV was afgewaardeerd. Om reden dat de waarde van Fivelpoort Beheer BV op basis van toekomstige kasstromen niet is verbeterd, is de deelneming tevens € 600.000 afgewaardeerd. Deze afwaardering is verwerkt als dotatie voorziening en onder de overige kosten verantwoord. De netto vermogenswaarde per 31-12-2020 komt hiermee uit op € 10.710.000 negatief.

Deze negatieve netto vermogenswaarde is gesaldeerd met de vordering vanuit rekening-courant met Fivelpoort beheer BV, onderdeel van de kortlopende vorderingen.

3, 4 en 5 In 2020 zijn deelnemingen genomen in Zonnepark Valgenweg BV, Sunports Delfzijl BV en Helios Eemshaven BV.

De deelnemingen zijn niet geconsolideerd in de jaarrekening van Groningen Seaports omdat de feitelijke betekenis te verwaarlozen is voor het geconsolideerde geheel.

2.2 Langlopende vorderingen

Bedragen x € 1.000

Vordering	31-12-2019	Verstrekte leningen	Ontvangen aflossingen	Voorziening oninbaar	31-12-2020
Termijndebiteuren	540	554	432	-	662
Voorziening dubieuze debiteuren	-51	-	-	51	0
Totaal langlopende vorderingen	489	554	432	51	662

De post Termijndebiteuren betreft betalingsafspraken welke met klanten zijn overeengekomen, veelal bij verkoop van terreinen. De looptijd van de vorderingen wordt met de verschillende debiteuren in een overeenkomst vastgelegd. De voorziening dubieuze debiteuren had betrekking op de openstaande vordering op een specifieke klant. Inmiddels heeft deze klant het volledige bedrag voldaan waardoor de voorziening op deze vordering is vrijgevallen. Verder is er in 2020 een nieuwe betalingsovereenkomst afgesloten.

Onder de aflossingen is ook een bedrag opgenomen dat naar verwachting in 2021 wordt ontvangen, in totaal € 387.000. Dit bedrag is opgenomen onder de Overige vorderingen.

Het verloop van de voorziening dubieuze debiteuren op langlopende vorderingen is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Stand 31-12-2019	51
Mutaties in 2020:	
Vrijval ten gunste van het resultaat	-51
Stand 31-12-2020	0

2.3 Financial lease

Bedragen x € 1.000

Financial lease	31-12-2019	Toevoeging	Aflossing	31-12-2020
Financial lease	-	20.943	-	20.943
Totaal Financial lease	0	20.943	0	20.943

In 2017 is een koopoptie overeengekomen met een gevestigd bedrijf in de haven waarbij dit bedrijf het recht heeft grond aan te kopen tegen een overeengekomen (indexeerde) prijs. Dit bedrijf kan deze koopoptie op elk moment tot uiterlijk 2026 uitoefenen, waarbij Groningen Seaports verplicht is de grond te leveren. Voortschrijdend inzicht heeft in 2020 geleid tot een gewijzigde verwerking van deze overeenkomst. De verwerking leidt in 2020 tot het opnemen van een vordering vanuit financial lease en de verwerking van een verkoopopbrengst gronden en het afboeken van de boekwaarde van de grond.

2.4 Actieve belastinglatentie

Bedragen x € 1.000

Actieve belastinglatentie	31-12-2019	Dotatie	Vrijval	31-12-2020
Actieve belastinglatentie	-	22.478	-2.980	19.498
Totaal actieve belastinglatentie	0	22.478	-2.980	19.498

Met ingang van 1 januari 2017 is het Groningen Seaports onderworpen aan vennootschapsbelasting. In 2020 is een concept overeenstemming bereikt met de Belastingdienst over de fiscale openingsbalans. Voor het verschil tussen de fiscale waarde en de commerciële waarde is een latente belastingvordering gevormd van € 19,4 miljoen. Voor een verdere toelichting zie toelichting 16 'Belastingen'.

Van de looptijd van de actieve belastinglatentie korter dan een jaar is geen betrouwbare schatting te geven.

3. Vorderingen

3.1 Handelsdebiteuren

De post handelsdebiteuren bedraagt € 6.071.000, hiervan is € 2.882.000 voorzien als oninbaar. Tegen een aantal debiteuren loopt een juridische procedure om inning te bewerkstelligen.

Het verloop van de voorziening op handelsdebiteuren is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Stand 31-12-2019	2.591
Mutaties in 2020:	
Toevoeging	386
Vrijval ten gunste van het resultaat	-95
Stand 31-12-2020	2.882

3.2 Vorderingen op Groepsmaatschappijen en Deelnemingen

De vorderingen op groepsmaatschappijen en deelnemingen bestaan uit de volgende rekening-courant verhoudingen:

Bedragen x € 1.000

Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports	191
Fivelpoort Beheer BV	16.870
Stand 31-12-2020	17.061

Conform de rekening-courant overeenkomst met Fivelpoort wordt er rente in rekening gebracht over de gemiddelde stand van het rekening-courant saldo. Over 2020 is 2,85% rente in rekening gebracht. De renteopbrengst is verantwoord onder 'financiële baten en lasten' in de Winst-en-verliesrekening.

Groningen Seaports is hoofdelijk aansprakelijk voor de vermogenstekorten van de deelneming in Fivelpoort Beheer BV. Om deze reden is een voorziening gevormd voor het volledige vermogenstekort van Fivelpoort Beheer BV. Deze voorziening is in mindering gebracht op het te vorderen bedrag rekening-courant verhouding met Fivelpoort Beheer BV. De toelichting op de mutaties in 2020 is opgenomen onder de toelichting op de deelnemingen, onderdeel van de Financiële vaste activa

Het verloop van de voorziening deelneming Fivelpoort is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Stand 31-12-2019	10.151
Mutaties in 2020:	
Negatief resultaat Fivelpoort	564
Kapitaalmutatie liquidatie	-605
Dotatie	600
Stand 31-12-2020	10.710

3.3 Omzetbelasting

Per eind 2019 was er een te vorderen bedrag omzetbelasting. Per eind december is er een te betalen bedrag omzetbelasting, dit is opgenomen onder de kortlopende schulden.

3.4 Overige vorderingen

De specificatie van de 'Overige vorderingen' is als volgt:

		Bedragen x € 1.000
- Vordering in verband met de gestorte borg als gevolg van de negatieve waarde van een afgesloten derivaat. Groningen Seaports heeft geen recht van onderpand. In het hoofdstuk 'Financiële instrumenten' is deze zogenaamde CSA verder toegelicht.		72.280
- Vordering op de GR Havenschap Groningen Seaports voor de dienstenvergoeding 2020		2.354
- De verwachte aflossing van de termijndebiteuren		387
- Overige vorderingen		5.150
Stand 31-12-2020		80.170

3.5 Overlopende activa

De post overlopende activa heeft betrekking op vooruitbetaalde kosten voor 2021.

4. Liquide middelen

		Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019	
Kas	1	1	
Bank	4.331	4.010	
Totaal Liquide middelen	4.332	4.011	

Bankrekeningen met een positief saldo zijn onder de liquide middelen opgenomen. De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de vennootschap.

5. Eigen Vermogen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
1 Geplaatst aandelenkapitaal	198.058	198.058
2 Overige reserves	30.264	29.804
3 Resultaat verslagjaar	32.553	460
Totaal Eigen vermogen	260.875	228.322

5.1 Geplaatst aandelenkapitaal

Bedragen x € 1.000

Stand 31-12-2019	198.058
Mutaties in 2020:	-
Stand 31-12-2020	198.058

Groningen Seaports NV is opgericht op 14 juni 2013 door de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports (voorheen Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Eemshaven/Delfzijl). Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 600 miljoen, verdeeld over 600 miljoen aandelen met een nominale waarde van € 1. Het geplaatst kapitaal bedraagt bij oprichting en einde boekjaar € 198.058.000, verdeeld in 198.058.000 gewone aandelen van € 1 nominaal. Volstorting van het geplaatst kapitaal heeft plaatsgevonden door inbreng (in natura) van de onderneming van GR Havenschap Groningen Seaports.

5.2 Overige reserves

Bedragen x € 1.000

Stand 31-12-2019	29.804
Bij: verdeling resultaat boekjaar 2019	460
Stand 31-12-2020	30.264

5.3 Resultaat verslagjaar

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
Resultaat boekjaar 2019	-	460
Resultaat boekjaar 2020	32.553	-
Resultaat verslagjaar	32.553	460

Voorstel winstbestemming 2020

Aan de algemene vergadering wordt voorgesteld om het resultaat ad. € 32.553.000 toe te voegen aan de overige reserves.

6. Voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
1 Nazorg baggerspeciortplaatsen	3.217	3.038
2 Geluidsisolatie	239	229
3 Jubileum personeel	54	57
4 Personele regelingen	457	930
5 Sanering terreinen	6.700	3.700
Totaal voorzieningen	10.667	7.954

6.1 Voorziening nazorg baggerspeciortplaatsen

Bedragen x € 1.000

Stand 31-12-2019	3.038
Mutaties in 2020:	
Toevoeging	178
Onttrekking	-
Vrijval ten gunste van het resultaat	-
Stand 31-12-2020	3.217

De voorziening nazorg baggerspeciortplaatsen is gevormd om de kosten voor de nazorgregelingen te kunnen dekken. De voorziening is gebaseerd op de Verordening op de instelling en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Groningen. De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde. Het saldo van de voorziening per 31 december 2020 tezamen met de toekomstige dotaties zal naar verwachting toereikend zijn voor de genoemde uitgaven.

In de komende 5 jaren zal alleen in 2021 naar verwachting € 1,4 miljoen worden aangewend ten laste van de voorziening nazorg baggerspeciortplaatsen.

6.2 Voorziening Geluidsisolatie

Bedragen x € 1.000

Stand 31-12-2019	229
Mutaties in 2020:	
Toevoeging	10
Onttrekking	-
Vrijval ten gunste van het resultaat	-
Stand 31-12-2020	239

Eind januari 2010 is in de Stuurgroep Geluid (Provincie, Gemeente Delfzijl, EZ Noord, Groningen Seaports en SBE) een akkoord bereikt over een nieuwe geluidszone voor het haven- en industriegebied van Delfzijl. Dit akkoord behelst onder meer een nieuwe geluidszone Havens/Industrie Delfzijl, die voldoende ruimte biedt aan zowel wonen als werken. Ook over de verdeling van de kosten van de nieuwe geluidszone hebben de betrokken partijen een akkoord gesloten. Groningen Seaports voorziet één euro per uitgegeven vierkante meter in Delfzijl vanaf 2010.

Naar verwachting zal in 2021 geen onttrekking plaatsvinden ten laste van deze voorziening. In de komende vijf jaren zal naar verwachting € 239.000 worden aangewend ten laste van deze voorziening.

6.3 Voorziening Jubileum personeel

Bedragen x € 1.000	
Stand 31-12-2019	57
Mutaties in 2020:	
Toevoeging	5
Onttrekking	-8
Stand 31-12-2020	54

Deze voorziening is gevormd in verband met de betaling van een jubileumuitkering bij een dienstverband van 12,5, 25 of 40 jaar. In 2020 is een bedrag van € 8.000 onttrokken aan de voorziening jubileum personeel in verband met betaling van jubileumuitkeringen. In 2021 zal naar verwachting € 2.000 worden aangewend voor jubilea-uitkering en in de komende 5 jaren zal naar verwachting € 11.000 worden aangewend ten laste van deze voorziening.

6.4 Voorziening Personele regelingen

Bedragen x € 1.000	
Stand 31-12-2019	930
Mutaties in 2020:	
Toevoeging	30
Onttrekking	-503
Stand 31-12-2020	457

Deze voorziening is gevormd in verband met verplichtingen aan personeel in het kader van uittreden wegens ziekte, toekomstige bijdragen in re-integratie-trajecten tweede spoor en overige uitgestelde beloningen. Naar verwachting heeft € 330.000 van de voorziening personele regelingen betrekking op een looptijd korter dan een jaar, € 64.000 heeft betrekking op de periode van 2 tot 5 jaar. Het resterende deel is langlopend.

6.5 Voorziening sanering terreinen

Bedragen x € 1.000	
Stand 31-12-2019	3.700
Mutaties in 2020:	
Toevoeging	3.000
Onttrekking	-
Stand 31-12-2020	6.700

In 2017 is een voorziening gevormd voor het saneren van terreinen die onder het beheer van Groningen Seaports vallen. De voorziening is onder andere gevormd in verband met een discontinuïteit van gebruikers van terreinen. Op de terreinen zijn afvalstoffen opgeslagen welke verwijderd dienen te worden. Deze verplichting is na faillissement van een gebruiker van een terrein bij Groningen Seaports komen te liggen. Naar verwachting zal de gehele voorziening in 2021 worden aangewend.

De omvang van de voorziening is bepaald door de beste schatting van de kosten die noodzakelijk zijn om saneringen uit te voeren, welke afhankelijk zijn van bepaalde ingeschatte parameters. Deze parameters omvatten onder meer de hoeveelheid af te voeren afvalstoffen en de hiermee gepaard gaande verwerkingskosten en transportkosten, alsmede de mate van verontreiniging van de grond en grondwater. Deze parameters kunnen in werkelijkheid in belangrijke mate afwijken van de schatting. Om deze reden kunnen de kosten in werkelijkheid in positieve of in negatieve zin substantieel afwijken van de opgenomen voorziening. Op basis van de beste schatting is in 2020 een dotatie aan deze voorziening gedaan ter hoogte van € 3 miljoen.

7. Langlopende schulden

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2019	Opname	Aflossing	Aflossing verplichting	31-12-2020
1 Schulden aan kredietinstellingen	161.250	-	-	1.450	159.800
2 Schulden aan verbonden partijen	22.006	-	-	-	22.006
Totaal Langlopende schulden	183.256	0	0	1.450	181.806

7.1 Schulden aan kredietinstellingen

De schulden aan kredietinstellingen bestaat uit een Vaste geldlening, Roll-over leningen en een Lening project-specifiek.

Vaste geldlening

De vaste geldlening betreft een lening van € 50 miljoen (rente 0,69%). De oorspronkelijke looptijd van de lening is zeven jaar. Deze lening van € 50 miljoen wordt afgelost op 16 februari 2023. De GR Havenschap Groningen Seaports staat niet borg voor de terugbetaling van deze lening. Met de bank is afgesproken dat de debt-service-coverage-ratio per balansdatum telkens minimaal 1,1 bedraagt.

Voorts zijn de volgende zekerheden verstrekt:

- stil pandrecht, eerste rang, op alle bestaande en toekomstige (erfpacht) vorderingen van Groningen Seaports met alle daaraan verbonden afhankelijke rechten en nevenrechten op al haar bestaande en toekomstige debiteuren
- het recht om hypotheek te vestigen op de thans en in de toekomst aan Groningen Seaports in eigendom toebehorende onroerende zaken en terreinen

Roll-over leningen

De roll-over leningen bestaan uit twee leningen van elk € 50 miljoen. De oorspronkelijke looptijd van de leningen is respectievelijk tien jaar en twaalf jaar. De rente over de 10-jaars lening bedraagt de 3-maands euribor met een opslag van 56 basispunten. De rente over de 12 jaars lening bedraagt de 3-maands euribor met een opslag van 60 basispunten. De 10-jaars lening wordt geheel afgelost op 2 januari 2026. De 12-jaars lening wordt geheel afgelost op 3 januari 2028. De GR Havenschap Groningen Seaports staat 100% borg voor de terugbetaling van deze leningen.

Lening project-specifiek

De project-specifieke lening betreft een lening welke is aangetrokken ten behoeve van de aanleg van openbare industriële infrastructuur. De oorspronkelijke looptijd van de lening is twaalf jaar, de rente gedurende deze periode bedraagt 3,9%. De lening wordt in twaalf jaar afgelost, bovendien kan jaarlijks 5% van de hoofdsom boetevrij worden afgelost. In 2021 zal € 1,45 miljoen worden afgelost. Zekerheid is gesteld vanuit verpanding van huidige en toekomstige opbrengsten uit hoofde van gesloten huurcontracten tussen Groningen Seaports NV enerzijds en de gebruikers van de openbare industriële infrastructuur anderzijds.

7.2 Schulden aan verbonden partijen

De schulden aan verbonden partijen betreft een lening bij de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports (GR). Groningen Seaports is niet verplicht om af te lossen op de hoofdsom van de lening gedurende de looptijd. Wel is Groningen Seaports bevoegd om jaarlijks 5% af te lossen op de hoofdsom. Voor 2021 is niet uitgegaan van een aflossing op de hoofdsom. De lening is aangegaan per 1-1-2013 en heeft geen einddatum.

De verkregen langlopende lening is direct opeisbaar indien:

- Groningen Seaports tekort schiet in enige betalingsverplichting jegens de GR en/of;
- de overige schulden direct opeisbaar zijn en Groningen Seaports hierbij in verzuim is en/of;
- Groningen Seaports zonder voorafgaande toestemming van de GR partij is of zal zijn bij een fusie of splitsing en/of;
- Groningen Seaports als rechtspersoon wordt ontbonden, nietig wordt verklaard, in staat van faillissement is verklaard dan wel voorlopige surseance van betaling wordt verleend en/of;
- de dienstverleningsovereenkomst /erfpachten tussen de GR en de NV eindigen.

Groningen Seaports heeft ter nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de verkregen langlopende lening geen zekerheden verstrekt aan de GR. Over de hoofdsom is een jaarlijkse rente van 3% verschuldigd.

8. Kortlopende schulden

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
1 Schulden aan leveranciers	4.636	4.250
2 Te betalen vennootschapsbelasting	4.342	2.632
3 Belastingen/premies sociale verzekeringen	1.468	405
4 Pensioenpremies	109	105
5 Overige schulden	778	690
6 Aflossingsverplichting langlopende leningen	1.450	36.350
7 Overlopende passiva	6.998	5.551
8 Bankkrediet	88.300	86.800
Totaal Kortlopende schulden	108.082	136.783

8.1 Schulden aan leveranciers

De post 'Schulden aan leveranciers' bestaat uit te betalen bedragen aan crediteuren.

8.2 Te betalen vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2017 is Groningen Seaports belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Een uitgebreide toelichting ter zake is opgenomen onder de "Grondslagen voor de resultaatbepaling" onder de kop "Vennootschapsbelasting". De opgenomen schuld betreft vennootschapsbelasting over 2017 op basis van een correctie op de ingediende aangifte, over 2019 op basis van de ingediende aangifte en een schuld over 2020 waarvoor de aangifte nog moet worden ingediend.

8.3 Belastingen/premies sociale verzekeringen

De schuld 'Belastingen en premies sociale verzekeringen' betreft de nog te betalen aanslag loonheffing over de maand december 2020. Verder betreft het af te dragen omzetbelasting over de maand december 2020.

8.4 Pensioenpremies

De schuld 'Pensioenpremies' betreft de nog te betalen pensioenpremies over de maand december 2020.

8.5 Overige schulden

De post 'Overige schulden' betreft de reservering voor het vakantiegeld en het restant verlofuren van medewerkers van Groningen Seaports.

8.6 Aflossingsverplichting langlopende leningen

Dit betreft de aflossing op de langlopende lening welke in 2021 zal plaatsvinden.

8.7 Overlopende passiva

De post 'Overlopende passiva' betreft facturen die in 2021 binnen zijn gekomen maar betrekking hebben op 2020. Het betreft voor een groot deel rentelasten die Groningen Seaports betaalt aan de GR Havenschap Groningen Seaports. Verder betreft het ontvangen vooruitbetalingen, het gaat hierbij om ontvangen betalingen van facturen welke in 2020 zijn uitgegaan maar betrekking hebben op 2021.

8.8 Bankkrediet

Vanaf 16 februari 2016 heeft Groningen Seaports het grootste deel van de benodigde externe financiering middels langlopende leningen vastgelegd, gedeeltelijk onder volledige borgstelling van de GR Havenschap Groningen Seaports. Ook het bankkrediet (kasgeldleningen) vallen onder deze volledige borgstelling. De huidige kasgeldleningen zijn onder andere aangetrokken ten behoeve van de financiering van de bijstortingsverplichting (€ 72.300.000) voor de CSA in verband met de negatieve waarde van het derivaat.

G. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Hieronder worden de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële rechten en verplichtingen vermeld waaraan Groningen Seaports voor toekomstige jaren is verbonden.

- Groningen Seaports heeft contractuele verplichtingen inzake leaseauto's. Voor de leaseauto's zijn contracten aangegaan met een gemiddelde looptijd van 60 maanden. De jaarlijkse verplichting bedraagt gemiddeld € 257.000.
- De lopende verplichtingen uit 2020 op projecten in uitvoering bedraagt € 2,6 miljoen.
- Groningen Seaports heeft ten gevolge van een verkooptransactie in 2020 een investeringsverplichting van naar schatting € 500.000 voor het realiseren van een waterberging.
- Op een aantal locaties in ons beheersgebied is bodemverontreiniging aangetroffen. Deze gronden worden gesaneerd en tegenpartijen zijn aansprakelijk gesteld. Sanering van gronden die in erfpacht zijn uitgegeven is een verantwoordelijkheid van de erfpachter. In geval van faillissement bestaat het risico dat de verplichting voor sanering van de gronden bij Groningen Seaports komt te liggen. In 2017 en in 2020 is voor een terrein binnen het beheersgebied een voorziening getroffen voor sanering in verband met een discontinuïteit van een huurder.
- In februari 2014 is met een bedrijf dat windturbines heeft geplaatst een opstalovereenkomst getekend. In deze overeenkomst is vastgelegd dat indien Groningen Seaports het betreffende terrein voor andere doeleinden wenst te gebruiken, zij verplicht is tot het betalen van een schadebedrag van maximaal € 8,5 miljoen. Deze verplichting loopt in 14 jaar lineair af tot € 0.
- In 2018 is een verkoopovereenkomst gesloten waarin dit bedrijf het recht heeft om tot uiterlijk in 2023 de grond te verkopen aan Groningen Seaports, of aan derden, indien dit bedrijf er niet in slaagt een project te verwerven in een specifieke sector. Groningen Seaports is verplicht de grond terug te kopen indien aan de gestelde voorwaarde is voldaan.
- Tegen Groningen Seaports is in een eerder boekjaar een juridische procedure gestart inzake het al dan niet tot stand komen van een overeenkomst tot aankoop van grond door Groningen Seaports. Groningen Seaports heeft deze juridische procedure in eerste aanleg gewonnen. De tegenpartij is in hoger beroep gegaan tegen deze uitkomst. Op basis van de in eerste aanleg gedane uitspraak ten aanzien van dit juridische geschil, is besloten geen voorziening te treffen.
- Groningen Seaports heeft een hypotheekrecht verkregen ter hoogte van circa € 750.000 ter zekerheidsstelling van een verkooptransactie waarbij de verkoopsom in termijnen wordt ontvangen.

Financiële lease - Groningen Seaports als lessee

Groningen Seaports heeft bij de verzelfstandiging als lessee de terreinen in het beheersgebied in erfpacht gekregen (financiële leasecontracten) van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports. De toekomstige minimale leasebetalingen bedragen nihil. Deze gronden zijn voor onbepaalde tijd in erfpacht gegeven aan Groningen Seaports, tegen een jaarlijkse erfpachtcanon van nihil waarbij het economisch eigendom bij Groningen Seaports ligt. De Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports bezit derhalve het juridische eigendom.

Indien Groningen Seaports grond verkoopt dient eerst het bloot-eigendom van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports te worden geleverd. Vervolgens kan Groningen Seaports de volle eigendom aan de nieuwe eigenaar leveren. De erfpacht van deze grond gaat door vermenging teniet op het moment dat Groningen Seaports het bloot-eigendom van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports geleverd krijgt.

Operationele lease – Groningen Seaports als lessor

Groningen Seaports heeft als lessor operationele leasecontracten voor erfpachtgronden afgesloten. Voor een verloopoverzicht van de in erfpacht uitgegeven gronden wordt verwezen naar de toelichting op de materiële vaste activa.

De toekomstige minimale leasebetalingen (erfpachtcanon) van deze contracten (niet tussentijds opzegbaar) zijn als volgt te specificeren:

Bedragen x € 1.000	
Periode	Bedrag
Korter dan 1 jaar	11.261
Tussen 1 en 5 jaar	38.750
Langer dan 5 jaar	792.377

De aangegane erfpachtcontracten (leaseovereenkomsten) betreffen overeenkomsten met een variabele looptijd. De looptijden hangen sterk af van de specifieke wensen van de klant en variëren van enkele jaren tot meer dan 100 jaar. Jaarlijks worden leasebetalingen ontvangen waarvan de erfpachtcanon in de contracten vastliggen. De gemiddelde resterende looptijd van de leasecontracten per balansdatum is tot 2059, waarvan de lengte sterk verschilt per contract.

Financiële instrumenten

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten. De actuele waarde wijkt niet significant af van de boekwaarde.

Groningen Seaports heeft een derivaat (renteswap), om het renterisico af te dekken dat ontstaat uit de financieringsactiviteiten van de vennootschap. Het beleid van de vennootschap is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van Groningen Seaports zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en het renterisico.

Kredietrisico

Groningen Seaports handelt enkel met kredietwaardige partijen en heeft procedures opgesteld om de kredietwaardigheid te bepalen. Tevens heeft Groningen Seaports richtlijnen opgesteld om de omvang van het kredietrisico bij elke financiële instelling en debiteur te beperken.

Bovendien bewaakt Groningen Seaports voortdurend haar vorderingen en hanteert de vennootschap een strikte aanmaningsprocedure. Door de bovenstaande maatregelen is het resterende kredietrisico voor Groningen Seaports minimaal. Het maximale kredietrisico aangaande vorderingen, liquide middelen en niet in de balans opgenomen financiële activa is weergegeven onder de desbetreffende toelichtingen. Het maximale kredietrisico aangaande derivaten is weergegeven onder de toelichting op de hedges. Binnen de vennootschap zijn geen belangrijke concentraties van kredietrisico.

Liquiditeitsrisico

Periodiek worden liquiditeitsbegrotingen opgesteld en door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. In de liquiditeitsbegrotingen wordt rekening gehouden met beperkte beschikbaarheid van liquide middelen waaronder bankgaranties en de margin call (uit hoofde van een afgesloten Credit Support Annex) met betrekking tot het afgesloten derivaat. Voor een toelichting van de liquiditeitsrisico's van de renteswap wordt verwezen naar de, hieronder beschreven, toelichting op de renteswap.

Reële waarde

De reële waarde van de financiële instrumenten is bepaald met behulp van beschikbare marktinformatie en schattingsmethoden. De reële waarde van de renteswap is bepaald door een contante waarde-berekening met als disconteringsvoet de 3-maands Euribor, die op 31 december 2020 gelijk is aan -0,545%.

Rente- en kasstroomrisico

Renterisico is het risico dat de reële waarde van toekomstige kasstromen van een financieel instrument fluctueert als gevolg van wijzigingen in markttrentetarieven. Het door Groningen Seaports gelopen risico wegens fluctuaties in de markttrentes heeft voornamelijk betrekking op de te betalen rente over de toekomstige nog op te nemen kasgeldleningen.

Groningen Seaports beheerst haar renterisico door een evenwichtig portfolio van vast en variabel rentende leningen aan te houden. In 2016 is een groot gedeelte van de variabele rentende leningen omgezet naar vast rentende leningen. De vennootschap heeft zich ten doel gesteld een deel van haar opgenomen leningen tegen vaste rentetarieven aan te houden. Hiertoe heeft Groningen Seaports een renteswap afgesloten waarvan ultimo 2020 nog één actief is. De renteswap is afgesloten bij ABN AMRO en heeft als einddatum 1 januari 2042 met een tussentijdse opzegging. De te betalen rente is gesteld op 3,575% en wordt via de winst- en verliesrekening verwerkt.

Groningen Seaports heeft de komende jaren het renterisico voor gemiddeld 63% afgedekt middels vaste leningen en een renteswap. Dit betekent dat over ongeveer 37% van het rentedragend vreemd vermogen de markttrente (3-maands Euribor) moet worden betaald. Wanneer deze rente stijgt, zullen de rentelasten van Groningen Seaports toenemen en indien de markttrente daalt zullen de rentelasten van Groningen Seaports afnemen.

Hedges

Op de renteswap wordt kostprijshedge-accounting toegepast.

Renteswap

Per 31 december 2020 heeft Groningen Seaports een rente instrument uitstaan met een marktwaarde van - € 79,00 miljoen en een boekwaarde van € 0. Deze is ingegaan op 2 januari 2014 en heeft per ultimo 2020 een resterende looptijd van 21 jaar.

Bedragen x € 1.000						
Code	Type	Afgedekt	Te betalen	Te ontvangen	31-12-2020	31-12-2019
ABN1	IRS	€ 100.000	3,58%	3-mnd-Euribor	-79.005	-66.854

Het rente instrument dient ter dekking van het renterisico dat Groningen Seaports loopt over de kasgeldleningen waarvoor een variabele rente wordt betaald. De te betalen rente hangt af van de markttrente (Euribor) op het moment van opname en de voor Groningen Seaports geldende kredietopslag. Deze kasgeldleningen hebben een gemiddelde looptijd van één maand.

In het financieel meerjarenplan 2021–2042 van Groningen Seaports is de toekomstige hoogte van de benodigde kasgeldleningen bepaald. Hierin zijn, mede op basis van de ervaringen van Groningen Seaports in de afgelopen jaren, aannames gemaakt over de verwachte opbrengsten, kosten en investeringen. De in het financieel meerjarenplan begrepen investeringen, welke bepalend zijn voor de toekomstige vreemd vermogensbehoefte, betreffen voornamelijk geaccordeerde projecten (projecten welke in de komende jaren zeker zullen worden uitgevoerd) en reguliere vervangingsinvesteringen. Toegevoegd zijn de niet-reguliere vervangingsinvesteringen. De daaruit voortvloeiende verwachte vreemd vermogen vermogensbehoefte overstijgt de hoogte van het derivaat gedurende de gehele looptijd van het derivaat waarmee het derivaat is gehedged.

Credit Support Annex ABN-1 (margin calls)

Vanaf het moment dat de reële waarde van rente instrument ABN-1 meer dan € 7,5 miljoen negatief is, kan de contractpartij zekerheden vereisen via zogenaamde 'margin calls'. Dit kan ontstaan als de variabele rente lager is dan de vaste rente van 3,575%. Wanneer de variabele rente, gebaseerd op de 3-maands Euribor gaat dalen, moet er weer worden bijgestort. Middels het aantrekken van vreemd vermogen heeft Groningen Seaports naar verwachting voldoende liquide middelen beschikbaar om deze margin calls te kunnen betalen. Op grond van de overeenkomst met ABN AMRO wordt bij beëindiging van het rente instrument de marktwaarde verrekend. Op grond van de afgesloten Credit Support Annex is per ultimo 2020 € 72,3 miljoen als borg gestort bij ABN AMRO. Dit is gebaseerd op de waarde per ultimo september 2020. Begin januari 2021 is op basis van de waarde per ultimo 2020 € 0,8 miljoen door ABN AMRO als borg teruggestort.

H. Toelichting op de winst-en-verliesrekening

In het navolgende overzicht worden de verschillen tussen de gerealiseerde kosten en opbrengsten over het boekjaar 2020 vergeleken met de gerealiseerde kosten en opbrengsten over het boekjaar 2019.

Bedrijfsopbrengsten

In het navolgende overzicht worden de verschillen tussen de gerealiseerde opbrengsten over het boekjaar 2020 vergeleken met de gerealiseerde opbrengsten over het boekjaar 2019.

9. Netto omzet

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2020	2019
Scheepvaart	7.678	7.894
Scheepvaartgerelateerd	1.527	1.540
Terreinen core business	14.246	13.766
Terreinen non-core business	7.750	8.105
Opbrengsten grondverkoop	59.011	2.577
Totaal Netto Omzet	90.212	33.882

9.1 Scheepvaart

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2020	2019
Zeeschepen	6.314	6.124
Binnenschepen	592	734
Ligplaatsgelden	772	1.035
Totaal scheepvaart	7.679	7.894

9.2 Scheepvaartgerelateerd

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2020	2019
Kadegelden	1.062	1.078
Steigers / Ligplaatsen	204	199
Retributie wateroppervlak	96	95
Opbrengst water en stroom	166	167
Totaal scheepvaartgerelateerd	1.527	1.540

9.3 Terreinen core business

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2020	2019
Erfpachtopbrengsten	12.669	12.576
Tijdelijk verhuur	1.229	803
Optievergoedingen	108	157
Vergoeding overslag faciliteiten	240	230
Totaal terreinen core business	14.246	13.766

9.4 Terreinen non-core business

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2020	2019
Huur landerijen en opstallen	142	147
Vent- en jachtvergunningen	-	3
Recognities (vergunningen)	18	25
Opbrengsten (nuts)infrastructuur	7.590	7.930
Totaal terreinen non-core business	7.750	8.105

9.5 Opbrengsten grondverkopen

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2020	2019
Opbrengsten grondverkopen	59.011	2.577

De opbrengsten grondverkopen bestaan uit gerealiseerde verkooptransacties in 2020 en de verwerking van de koopoptie van een klant op een terrein welke is verantwoord als vordering vanuit financial lease. De kostprijs van de grondverkopen is opgenomen in de overige kosten onder 'project en transactie'.

10. Overige opbrengsten

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2020	2019
Dienstverlening t.b.v. derden	2.465	2.650
Overige opbrengsten	597	509
Totaal overige opbrengsten	3.062	3.158

Het grootste deel van de opbrengst vanuit werkzaamheden/dienstverlening ten behoeve van derden bestaat uit de dienstenvergoeding (2020: € 2,4 miljoen) welke door GR Havenschap Groningen Seaports betaald wordt aan Groningen Seaports voor het uitvoeren van de publieke taken.

TOTAAL BEDRIJFSOPBRENGSTEN	93.274	37.041
-----------------------------------	---------------	---------------

Bedrijfslasten

In het navolgende overzicht worden de verschillen tussen de gerealiseerde kosten over het boekjaar 2020 vergeleken met de gerealiseerde kosten over het boekjaar 2019.

11. Salarissen en sociale lasten

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2020	2019
Salarissen	6.642	7.428
Sociale lasten	1.746	1.773
Totaal Salarissen en sociale lasten	8.389	9.201

Medewerkers

In onderstaande tabel wordt het aantal medewerkers vermeld dat in dienst is van Groningen Seaports, aangevuld met het ziekteverzuimpercentage:

Omschrijving	2020	2019
Aantal fte (in dienst)	79,6	79,9
Ziekteverzuim	4,90%	5,30%

Beloning commissarissen en bestuurders

De bezoldiging van de Raad van Commissarissen (RvC) over 2020 bedraagt € 91.100 (2019: €88.900). De bezoldiging, inclusief pensioenlasten en sociale lasten, van de bestuurders over 2020 bedraagt € 393.000. Dit betreft de bezoldiging voor de heer C.L. König (CEO) en de heer H.V. Sanders (CFO). De bezoldiging van de bestuurders over 2019 bedraagt € 381.000.

Externe loonkosten

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2020	2019
Projectmedewerkers	46	122
Ziektevervang	195	146
Overige personeelskosten derden	294	388
Doorbelasting	-	-
investeringsprojecten	281	306
Totaal	254	351

11.2 Sociale lasten

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2020	2019
Pensioenlasten	989	967
Overige sociale lasten	758	806
Totaal Sociale lasten	1.746	1.773

Pensioenen

Groningen Seaports NV heeft de pensioenen ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Aan het personeel is een pensioen toegezegd op basis van een middelloonregeling. Geen rekening is gehouden met eventuele actuariële risico's die verband houden met de voornoemde pensioenregeling. Omdat er naast de betaling van pensioenpremies geen verplichting bestaat ten aanzien van de pensioenregeling is geen voorziening getroffen. De dekkingsgraad van het ABP bedroeg 93,2% per 31-12-2020. Wettelijk is bepaald dat de dekkingsgraad 126% dient te zijn en dat de dekkingsgraad niet langer dan 5 jaar onder de 104,2% mag liggen. Groningen Seaports NV heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het ABP, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

12. Afschrijvingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2019
Infrastructuur	8.258	7.895
Bedrijfsgebouwen	214	215
Overige materiele vaste activa	914	940
Totaal Afschrijvingen	9.386	9.050

13. Overige kosten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2019
1 Core business	776	801
2 Project en transactiegerelateerde kosten	41.515	1.419
3 Structurele onderhoudskosten	5.681	5.768
4 Voorzieningen	3.789	329
5 Overige kosten	2.933	1.140
Totaal Overige kosten	54.694	9.457

13.1 Core business

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2019
Marketing en Public Relations	766	734
Ontwikkeling projecten	9	67
Totaal core business	776	801

13.2 Project en transactiegerelateerde kosten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2019
Projectgerelateerde bijdragen	420	857
Transactiegerelateerde kosten	41.095	562
Totaal project- en transactie	41.515	1.419

De projectgerelateerde bijdragen betreft onder andere kosten voor projecten in de voorbereidende fase. Het gaat hierbij onder meer om kosten voor onderzoek naar optimalisering van het gebruik van utiliteiten, waterstoftoepassingen en kosten voor het realiseren van deelnemingen in zonneparken. De transactiegerelateerde kosten betreft met name de kostprijs van de gronden die in het boekjaar zijn verkocht.

13.3 Structurele onderhoudskosten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2019
Baggerkosten	2.960	3.327
Onderhoud infrastructurale werken	1.871	1.658
Beheerskosten	850	783
Totaal structurele onderhoudskosten	5.681	5.768

13.4 Voorzieningen

		Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	2020	2019	
Nazorg baggerspeciéstortplaatsen	178	319	
Geluidsisolatie	10	10	
R/C Fivelpoort	600	-	
Sanering terreinen	3.000	-	
Totaal voorzieningen	3.789	329	

In 2020 heeft ten behoeve van toekomstige kosten voor nazorg baggerspeciéstortplaatsen in Delfzijl en kosten voor geluidsisolatie voor woningen rondom het industriegebied in Delfzijl een dotatie aan de voorzieningen plaatsgevonden.

Als gevolg van de liquidatie van Fivelpoort CV die in 2019 is geëffectueerd is het kapitaal van Fivelpoort BV met € 605.000 verbeterd. Dit vloeit voort uit het kwijtschelden van schulden door participanten van Fivelpoort CV en een onderlinge schuldverhouding tussen Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV die door Fivelpoort Beheer BV was afgewaardeerd. Om reden dat de waarde van Fivelpoort Beheer BV op basis van toekomstige kasstromen niet is verbeterd, is de deelneming tevens € 600.000 afgewaardeerd. Deze afwaardering is verwerkt als dotatie voorziening.

Ten behoeve van de sanering van een terrein is op basis van de beste schatting in 2020 een dotatie aan de voorziening sanering terreinen gedaan ter hoogte van € 3 miljoen.

13.5 Overige kosten

		Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	2020	2019	
Huisvestingskosten	284	402	
Middelen en materialen	1.142	1.042	
Kantoorkosten	217	224	
Administratie en algemene kosten	1.025	-801	
Kosten GR Groningen Seaports	265	272	
Totaal Overige kosten	2.934	1.140	

Onder de administratie en algemene kosten is € 129.000 aan accountantskosten verantwoord, op basis van het stelsel van baten en lasten.

De accountantskosten kunnen als volgt worden verbijzonderd:

		Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	2020	2019	
Onderzoek van de jaarrekening	125	130	
Adviesdiensten op fiscaal terrein	4	3	
Totaal	129	133	

De 'Kosten GR Groningen Seaports' bestaan uit rente deelnemers 2020, accountantskosten en personele inhuur. In 2015 is besloten dat Groningen Seaports NV deze kosten vanaf het moment van verzelfstandiging draagt.

TOTAAL BEDRIJFSLASTEN	72.468	27.708
------------------------------	---------------	---------------

14. Resultaat deelnemingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2019
RSCG (Groningen Railport)	257	242
Fivelpoort Beheer	41	-644
Sunport Delfzijl	73	-
Totaal Resultaat deelnemingen	371	-401

15. Financiële baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2019
Financiële baten	259	181
Financiële lasten	-7.623	-7.598
Totaal Financiële baten en lasten	-7.364	-7.417

15.1 Financiële baten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2019
Rente diversen	259	181
Totaal Financiële baten	259	181

15.2 Financiële lasten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2019
Rente langlopende leningen	-4.952	-4.688
Rente kasgeldleningen	-317	-399
Rente lening GR	-660	-660
Borgstellingspremie GR	-1.694	-1.850
Totaal Financiële lasten	-7.623	-7.598

Een deel van de betaalde rente is als bouwrente aan een aantal projecten toegerekend en geactiveerd. De toegerekende bouwrente is gebaseerd op het werkelijk betaalde rente en de cumulatieve investering in de projecten. Voor 2020 gaat het om een rentepercentage van 2,65% waarbij € 29.000 is geboekt als bouwrente. De overige betaalde rente is ten laste gebracht van het resultaat. De borgstellingspremie heeft betrekking op de aan Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports (GR) betaalde vergoeding voor de verkregen borgstelling voor de financiering op basis van de afgesloten borgstellingsovereenkomst tussen de GR en Groningen Seaports NV.

16. Belastingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2019
Latente vennootschapsbelasting	-19.499	-
Vennootschapsbelasting boekjaar	3.519	1.367
Correcties voorgaande jaren	-2.762	-313
Totaal Belastingen	-18.740	1.054

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2017 is voor Groningen Seaports de vennootschapsbelasting van toepassing. In de voorbije jaren is diverse keren overleg gevoerd met de Belastingdienst over de totstandkoming van de fiscale openingsbalans. Inmiddels is met de Belastingdienst vergevorderde overeenstemming bereikt over de fiscale openingsbalans en zijn de afspraken vastgelegd in een concept-vaststellingsovereenkomst die naar verwachting in 2021 door Groningen Seaports zal worden ondertekend. De belastingen in deze jaarrekening zijn gebaseerd op de concept-vaststellingsovereenkomst.

Latente belastingen

Volgens de fiscale openingsbalans in de concept-vaststellingsovereenkomst is het fiscale vermogen per 1-1-2017 € 139,9 miljoen hoger dan het commerciële vermogen per die datum. Het fiscale vermogen per 1-1-2017 bedraagt € 357,5 miljoen, het commerciële vermogen bedraagt € 217,5 miljoen per die datum. Een deel van dit verschil is tijdelijk van aard. Omdat de tijdelijke waarderingsverschillen met betrekking tot activa en passiva per 31 december 2020 nog aanwezig zijn, dient op grond van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving een latente belastingvordering te worden gevormd voor het verschil tussen de fiscale waarde en de commerciële waarde. Jaarlijks wordt voor fiscale doeleinden een hogere boekwaarde grond ten laste van het resultaat gebracht bij verkoop van gronden en een vrijval van de fiscale voorziening derivaat geboekt wat leidt tot een vermindering van de te betalen ('acute') vennootschapsbelasting. Tevens wordt jaarlijks fiscaal een vrijval van de fiscale voorziening derivaat geboekt wat leidt tot een vermeerdering van de te betalen ('acute') vennootschapsbelasting.

Een latente belastingvordering (actieve belastinglatentie) dient te worden verantwoord ten gunste van de winst-en-verliesrekening over 2020, voor zover het waarschijnlijk is dat voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn, waarmee de verrekening-mogelijkheden kunnen worden benut. Dit heeft geleid tot een eenmalige bate in 2020 van € 22,4 miljoen. De bate betreft de verschillen in de waarde van activa en passiva volgens de fiscale balans (waardering tegen de waarde in het economisch verkeer) per 1 januari 2017 en de commerciële balans voor zover dit verschil in de toekomst naar verwachting zal leiden tot een verschil tussen het fiscale resultaat en het commerciële resultaat. Op basis van het meest recente belastingplan zal het tarief voor de vennootschapsbelasting 25% bedragen. De vrijval in 2020 over de jaren 2017 tot en met 2020 bedraagt € 2,9 miljoen. Per saldo resteert per eind 2020 een latente belastingvordering van € 19,5 miljoen.

Toelichting belastingen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	
<i>Latente belastingen</i>	
Dotatie latentie belastingvorderingen	-22.478
Vrijval belastinglatentie 2017	2.934
Vrijval belastinglatentie 2018	201
Vrijval belastinglatentie 2019	185
Vrijval belastinglatentie 2020	-340
	-19.498
<i>Acute belastingen</i>	
Schattingswijziging acute vennootschapsbelasting 2017	-2.917
Schattingswijziging acute vennootschapsbelasting 2018	-177
Schattingswijziging acute vennootschapsbelasting 2019	331
Acute vennootschapsbelasting 2020	3.519
	756
Totaal	-18.740

Acute belastinglast 2017

bedragen x € 1.000

omschrijving	
Grondslag acute belasting	366
Vennootschapsbelasting	25%
Subtotaal	91
Tarief correctie	-10
Totaal acute belastinglast	81
Opgenomen schatting belastinglast 2017 in voorgaande jaren	2.998
Schattingswijziging acute vennootschapsbelasting 2017	-2.917

Acute belastinglast 2018

bedragen x € 1.000

omschrijving	
Grondslag acute belasting	1.945
Vennootschapsbelasting	25%
Subtotaal	486
Tarief correctie	-10
Totaal	476
Opgenomen schatting belastinglast 2018 in voorgaande jaren	653
Schattingswijziging acute vennootschapsbelasting 2018	-177

Acute belastinglast 2019

	bedragen x € 1.000
omschrijving	
Grondslag acute belasting	3.605
Vennootschapsbelasting	25%
Subtotaal	901
Tarief correctie	-12
Totaal	889
Opgenomen schatting belastinglast 2019 in voorgaande jaren	558
Schattingswijziging acute vennootschapsbelasting 2019	331

Acute belastinglast 2020

	bedragen x € 1.000
omschrijving	
Grondslag acute belasting	14.142
Vennootschapsbelasting	25%
Subtotaal	3.536
Tarief correctie	-17
Totaal	3.519

Effectieve belastingdruk

	bedragen x € 1.000
omschrijving	
Resultaat voor belastingen	13.813
Belastingen	-18.740
Effectieve belastingdruk	-136%

De afwijking tussen het nominale tarief en de effectieve belastingdruk wordt veroorzaakt door de hierboven gespecificeerde omstandigheden, waaronder aanpassingen in de fiscale openingsbalans en aanpassingen in inschattingen van acute belastinglasten in voorgaande jaren.

I. Gebeurtenissen na balansdatum

Coronavirus (COVID-19)

De uitbraak van het coronavirus (COVID-19) heeft invloed op de wereldeconomie, als ook op de omgeving waarin Groningen Seaports opereert en daarmee op haar financiële positie en resultaten, bijvoorbeeld door vermindering van scheepvaart(gerelateerde) opbrengsten en opbrengsten uit terreinen. Naar aanleiding van deze gebeurtenis is op het moment van het opmaken van de jaarrekening geen nadere informatie beschikbaar die leidt tot aanpassing van de cijfers per balansdatum.

Na 31 december 2020 hebben zich verder geen gebeurtenissen voorgedaan welke belangrijke financiële gevolgen hebben voor Groningen Seaports.

J. Ondertekening van de jaarrekening

Delfzijl, 18 maart 2021

Directie:

De heer C.L. König
CEO

De heer H.V. Sanders
CFO

Raad van commissarissen:

De heer L.C. Bruggeman

De heer H. Roose

De heer J.J. Atsma

Mevrouw D. Meijer

Mevrouw J. Schiphorst

Deel 3: OVERIGE GEGEVENS

A. Statutaire winstbestemmingsregeling

De winstbestemming vindt plaats overeenkomstig artikel 26 van de statuten. Daarin is bepaald dat het resultaat ter beschikking staat van de algemene vergadering.

B. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van Groningen Seaports N.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Groningen Seaports N.V. te Delfzijl gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Groningen Seaports N.V. op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de balans per 31 december 2020;
- ▶ de winst-en-verliesrekening over 2020;
- ▶ het overzicht van het totaalresultaat over 2020;
- ▶ het kasstroomoverzicht van 2020;
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Groningen Seaports N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van onzekerheid omtrent Corona

De ontwikkelingen rondom de Corona (COVID-19) pandemie hebben grote invloed op mensen, onze samenleving en de economie. Dit heeft ook impact op de operationele en financiële prestaties van organisaties en de beoordeling van de mogelijkheid om de continuïteit te handhaven. Deze impact kan voortdurend wijzigen en zorgt voor complexiteit en inherente onzekerheid. Ook Groningen Seaports N.V. wordt met deze onzekerheid geconfronteerd. De jaarrekening en onze controleverklaring daarbij zijn gebaseerd op de condities op het moment dat deze zijn opgemaakt, waaronder de onzekerheid en invloed op de belangrijkste veronderstellingen en schattingen, die zijn uiteengezet in het jaarverslag in de paragraaf Risicocategorieën inzake de economie (pagina 23), de paragraaf Financieel meerjarenplan 2021-2025 (pagina's 24 en 25), de toelichting op de gebeurtenissen na balansdatum (pagina 69), de toelichting op de voorziening op handelsdebiteuren (pagina 48) en de toelichting op de voorzieningen (pagina's 51 en 52). Wij vestigen de aandacht op deze uiteenzettingen.

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheden.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag, bestaande uit:
 - ▶ voorwoord directie;
 - ▶ scope van het jaarverslag (leeswijzer);
 - ▶ kerncijfers;
 - ▶ hoofdstuk 1 tot en met 5; en
 - ▶ verslag van de raad van commissarissen Groningen Seaports 2020;
- ▶ de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- ▶ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- ▶ Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- ▶ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ▶ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van commissarissen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Groningen, 19 maart 2021

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. D.E. Engwerda RA

GRONINGEN SEAPORTS